

## EES-viðbætur

við Stjórnartíðindi EB

ISSN 1022-9337

Nr. 28

6. árgangur

24.6.1999

## I EES-STOFNANIR

1. EES-ráðið
2. Sameiginlega EES-nefndin
3. Sameiginlega EES-þingmannanefndin
4. Ráðgjafarnefnd EES

## II EFTA-STOFNANIR

1. Fastanefnd EFTA-ríkjanna
2. Eftirlitsstofnun EFTA

99/EES/28/01 Ákvörðun eftirlitsstofnunar EFTA nr. 339/98/COL frá 3. desember 1998 um fjármögnun norska ríkisins á Arcus-samstaðunni (Aðstoð nr. 95-021 (Noregur)) ..... 1

3. EFTA-dómstóllinn

## III EB-STOFNANIR

1. Ráðið
2. Framkvæmdastjórnin

99/EES/28/02 Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1609 – Elf/Saga) ..... 22

99/EES/28/03 Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/KSE.1310 – British Steel/Hoogovens) ..... 23

99/EES/28/04 Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1606 – EDF/South Western Electricity) ..... 24

99/EES/28/05 Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1562 – Heidelberg Zement/Scancem) ..... 25

99/EES/28/06 Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1585 – DFDS/FLS Industries/DAN Transport) ..... 26

99/EES/28/07 Upphaf málsmeðferðar (Mál nr. IV/M.1383 – Exxon/Mobil) ..... 27

99/EES/28/08 Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/JV.2 – Enel/FT/DT) ..... 27

99/EES/28/09	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/JV.4 – Viag/Orange UK) .....	28
99/EES/28/10	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/JV.7 – Telia/Sonera/Lithuanian Telecommunications) .....	28
99/EES/28/11	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/JV.9 – Telia/Sonera/Motorola/Omnitel) .....	29
99/EES/28/12	Samrunareglugerðin gildir ekki um tilkynnta aðgerð (Mál nr. IV/JV.12 – Ericsson/Nokia/Psion/Motorola) .....	29
99/EES/28/13	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1471 – Statoil/ICA/JV) .....	30
99/EES/28/14	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1434 – Schneider/Lexel) .....	31
99/EES/28/15	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1448 – Man Roland/Omnigraph (II)) .....	31
99/EES/28/16	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1450 – SMS/Mannesmann Demag) .....	32
99/EES/28/17	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1459 – Bertelsmann/Havas/Bol) .....	32
99/EES/28/18	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1474 – Maersk/Safmarine) .....	33
99/EES/28/19	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1476 – Adecco/Delphi) .....	33
99/EES/28/20	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1482 – Kingfisher/Grosslabor) .....	34
99/EES/28/21	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1489 – YIT/Valmet/Rauma) .....	34
99/EES/28/22	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1500 – TPG/Technologica) .....	35
99/EES/28/23	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1506 – Singapore Airlines/Rolls-Royce) .....	35
99/EES/28/24	Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1519 – Renault/Nissan) .....	36
99/EES/28/25	Mál nr. IV/37.406 – Nordiska Satellitaktiebolaget (NSAB) .....	36
99/EES/28/26	Tilkynning frá framkvæmdastjórninni samkvæmt 3. mgr. 19. gr. reglugerðar ráðsins nr. 17 varðandi mál nr. IV/37.182 – Esat/Coris Iompair Eireann (CIE) .....	37
99/EES/28/27	Reglur um upplýsingaskipti – tæknilegar reglugerðir .....	38
<b>3. Dómstóllinn</b>		
99/EES/28/28	Upplýsingar frá dómstól Evrópubandalaganna .....	40
99/EES/28/29	Upplýsingar frá dómstól Evrópubandalaganna á fyrsta dómstigi .....	40

# EFTA-STOFNANIR

## EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

**Ákvörðun eftirlitsstofnunar EFTA  
nr. 339/98/COL**

**99/EES/28/01**

**frá 3. desember 1998**

**um fjármögnun norska ríkisins á Arcus-samstæðunni  
(Aðstoð nr. 95-021 (Noregur))**

### EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið<sup>(1)</sup>, einkum bókun 26, ákvæðum 61. til 63. gr. og gerðinni sem um getur í 1. lið í XV. viðauka um gagnsæi fjármálatengsla milli aðildarríkjanna og opinberra fyrirtækja,

með hliðsjón af samningnum milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls<sup>(2)</sup>, einkum 24. gr. og 1. gr. í bókun 3,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

### I. MÁLSATVIK

#### 1. Forsaga og bréfaskipti

Þegar EES-samningurinn öðlaðist gildi 1. janúar 1994 hafði norska ríkisrekna áfengiseinkasalan, A/S Vinmonopolet, einkarétt á að flytja inn vín og brennda drykki, einkarétt á útflutningi brenndra drykkja og einkarétt á að framleiða og endureima brennsluspritt, brennda drykki til neyslu og ísóprópanól. Hvað heildsölu varðaði voru vín- og brennivínsframleiðendur skuldbundnir til að selja vörur sínar eingöngu til A/S Vinmonopolet. Smásala til neytenda, þ.e. sala á brenndum drykkjum, víni og bjór með meira en 4,75% vínanda miðað við rúmmál (sterkur bjór) var alfarið í höndum A/S Vinmonopolet.

Eftir að hafa kynnt sér norska löggjöf og skipulag markaðarins fyrir áfenga drykki, komst Eftirlitsstofnunin að þeirri niðurstöðu í rökstuddu áliti frá 30. desember 1994 (ákvörðun nr. 335/94 COL), að með því að viðhalda einkarétti á innflutningi, útflutningi og heildsölu á áfengi og með því að viðhalda stofnanatengslum milli einkasmásölu og framleiðslu á áfengum drykkjum, hefði Noregur ekki staðið við skuldbindingar sínar samkvæmt 11., 12. og 16. gr. EES-samningsins.

Í kjölfar rökstudda álitsins ákváðu norsk stjórnvöld árið 1995 að skipta A/S Vinmonopolet í tvö fyrirtæki<sup>(3)</sup>. Smásölustarfseminni skyldi haldið áfram í formi einkasölu undir sama nafni og áður, A/S Vinmonopolet. Starfsemi í tengslum við útflutning, innflutning, heildsölu og framleiðslu skyldi vera í höndum aðskilinnar samstæðu fyrirtækja, Arcus-samstæðunnar (hér á eftir kölluð Arcus). Arcus-samstæðuna átti að mynda af eignarhaldsfélaginu Arcus AS, 100 prósent í eigu ríkisins, og tveimur dótturfyrirtækjum að öllu leyti í eigu þess, þ.e. Arcus Produksjon AS og Arcus Distribusjon AS. Flytja átti hluta af eignum og skuldum sem tilheyrðu gamla A/S Vinmonopolet til Arcus-samstæðunnar. Þessar ráðstafanir áttu að öðlast gildi í byrjun árs 1996.

<sup>(1)</sup> Hér á eftir nefndur EES-samningurinn.

<sup>(2)</sup> Hér á eftir nefndur samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól.

<sup>(3)</sup> Frumvörp til Stórhingsins, St.prp. nr. 49 (1994-95) og St.prp. nr. 11 (1995-96).

Með bréfi frá 23. nóvember 1995 (tilv. 95-6773 D) fór Eftirlitsstofnunin fram á við norska ríkið að það léti henni í té allar upplýsingar um lagaleg málefni og stjórnsýslulegar breytingar varðandi skipulag markaðarins fyrir áfenga drykki í Noregi. Í bréfinu voru látnar í ljós áhyggjur af aðgerðum til að ráða bót á þeim brotum sem bent var á í rökstudda áliti stofnunarinnar frá 30. desember 1994, og sem áttu að hafa komið til framkvæmda fyrir árslok 1995. Einkum vakti stofnunin athygli norskra stjórnvalda á samkeppnisreglunum í 53. til 64. gr. EES-samningsins.

Í bréfi frá 6. desember 1995 (tilv. 95-6989 D) upplýsti Eftirlitsstofnunin norsk stjórnvöld um að henni hefðu borist upplýsingar sem bentu til þess að hugsanlega væri Arcus að fá opinbera aðstoð, sem einkum fælist í vanmati á eignum sem fluttar voru til fyrirtækisins. Með vísan til 3. mgr. 1. gr. í bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól voru norsk stjórnvöld minnt á þá skyldu EFTA-ríkjanna að tilkynna stofnuninni um allar áætlanir um að veita eða breyta aðstoð þannig að henni gæfist nægur tími til athugasemda. Þeim var einnig bent á að yrði misbrestur þar á myndi hvers kyns aðstoð teljast ólöglegt, sem gæti leitt til þess að Eftirlitsstofnunin krefðist endurgreiðslu hennar.

Norsk stjórnvöld svöruðu með bréfi, dagsettu 4. janúar 1996 (tilv. 96-11 A), að þau litu ekki svo á að eignir sem hefðu verið teknar yfir af Arcus-samstæðunni hefðu verið vanmetnar og því væri þeim á engan hátt skylt að tilkynna það Eftirlitsstofnuninni. Þó skuldbundu norsk stjórnvöld sig til að veita Eftirlitsstofnuninni nánari upplýsingar um mat og fjármögnun á Arcus. Þessar upplýsingar, ásamt eintaki af skýrslu sem unnin var af Deloitte & Touche (hér á eftir kölluð D&T-skýrslan) um mat og gerð stofnefnahagsreikninga fyrir aðskilnað frá A/S Vinmonopolet<sup>(4)</sup>, voru sendar stofnuninni með bréfi dagsettu 11. mars 1996 (tilv. 96-1362 A).

Með bréfi, dagsettu 22. desember 1995 (tilv. 95-7344 A), barst Eftirlitsstofnuninni formleg kvörtun um mat á eignum sem fluttar voru frá A/S Vinmonopolet til Arcus-samstæðunnar þess efnis að um væri að ræða ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Umkvörtunaraðili mat að eignirnar sem fluttar voru til Arcus hefðu trúlega verið vanmetnar um 1,5 milljarða NOK, þannig að Arcus, ólíkt keppinautum sínum, þyrfti ekki að uppfylla kröfur um eðlilegan arð af raunvirði eigna sinna. Umkvörtunaraðili lætur einnig í ljós áhyggjur af að þessi meinti fjárhagslegi ávinningur kynni að verða notaður til undirboða sem yrði til að útiloka frjálsa samkeppni og jafnan aðgang að norska markaðinum fyrir dreifingu á áfengum drykkjum.

Eftirlitsstofnunin upplýsti norsk yfirvöld um kvörtunina í bréfi frá 1. apríl 1996 (tilv. 96-1374 D) og gaf þeim kost á að gera athugasemdir við fullyrðingar umkvörtunaraðilans. Í sama bréfi voru norsk yfirvöld einnig beðin um frekari upplýsingar, m.a. um hugsanleg áform um að selja fastafjármuni eða nýta umframafkastagetu á öðrum starfssviðum en framleiðslu og viðskipti með áfengi. Í svarbréfi frá 7. maí 1996 (tilv. 96-2662 A) héldu norsk yfirvöld fast við að engin ríkisaðstoð hefði verið veitt í tengslum við endurskipulagningu á A/S Vinmonopolet. Í sama bréfi var skýrt frá því að ekki stæði til að selja mikilvæga fastafjármuni. Hvað aðra hugsanlega starfsemi varðaði, var vísað til samnings við lyfjafyrirtæki um að leigja út geymslurými og veita dreifingajónustu. Einnig var bent á að áætlað virði tekna af starfsemi sem grundvallaðist á þessum samningi væri innifalið í stofnefnahagsreikningi Arcus.

Eftirlitsstofnunin ákvað 30. október 1996 að hefja formlega rannsókn, sbr. 2. mgr. 1. gr. í bókun 3 við samninginn um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls (ákvörðun 246/97/COL). Norsku ríkisstjórninni var skýrt frá þessu samdægurs með eintaki af ákvörðuninni og henni gefinn kostur á að gera athugasemdir við hana. Ákvörðun um að hefja formlega rannsókn var tekin með fyrirvara um niðurstöðu endanlegrar ákvörðunar.

Meginefni ákvörðunarinnar birtist í formi tilkynningar í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópubandalagsins og EES-viðbæti við Stjtið. EB<sup>(5)</sup>. Öðrum EFTA-ríkjum sem aðild eiga að EES-samningnum, aðildarríkjum ESB og öðrum hagsmunaaðilum var þar með tilkynnt um þetta og gefinn kostur á að koma athugasemdum sínum á framfæri innan eins mánaðar frá birtingardegi. Framkvæmdastjórn ESB var tilkynnt um þetta í samræmi við bókun 27 við EES-samninginn með eintaki af ákvörðuninni.

Í ákvörðuninni um að hefja formlega málsmeðferð benti Eftirlitsstofnunin m.a. á að stofnefnahagsreikningur Arcus grundvallaðist á miður hagkvæmu skipulagi samstæðunnar. Í þessu samhengi vakti hún athygli á að

<sup>(4)</sup> Verdsættelser og fastsettelse av åpningsbalanser ved deling av A/S Vinmonopolet, skýrsla sem fyrirtækið Deloitte & Touche samdi fyrir félags- og heilbrigðisráðuneytið, Ósló, 25. september 1995.

<sup>(5)</sup> Stjtið. EB C 45, 13.2.1997, bls. 5 og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 7 frá 13.2.1997, bls. 5.

í stofnefnahaginum væri gert ráð fyrir að framleiðslustöðvunum í Bergen og Þrándheimi yrði haldið eftir auk stöðvanna í Ósló en að í D&T-skýrslunni kæmi fram að vænta mætti efnahagslegs ávinnings með því að sameina framleiðslustöðvarnar í Ósló. Eftirlitsstofnunin var því ekki sannfærð um að það virði sem norsk stjórnvöld lögðu til grundvallar samsvaraði því sem vel upplýstur og áhugasamur kaupandi teldi raunvirði og væri reiðubúinn að greiða fyrir eignirnar sem fluttar voru til Arcus. Því taldi hún þörf á frekari rannsókn til að ákvarða rétt verð eignanna sem fluttir voru frá A/S Vinmonopolet. Þá tók Eftirlitsstofnunin enn fremur fram að henni hefðu ekki borist neinar upplýsingar um að norsk stjórnvöld hefðu sett einhverjar sérstakar takmarkanir við notkun Arcus á fjármunum sem A/S Vinmonopolet lagði fram til að mæta endurskipulagningarkostnaði. Því komst stofnunin að þeirri niðurstöðu að fæ til endurskipulagningar, sem nam 226 milljónum NOK, hlyti á því stigi að teljast ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Sem svar við ákvörðun Eftirlitsstofnunarinnar um að hefja formlega málsmeðferð gerðu norsk stjórnvöld, með bréfi dagsettu 13. desember 1996 (tilv. 96-7409 A), frekari grein fyrir því hvers vegna þau teldu að fjármögnun Arcus fæli ekki í sér neina ríkisaðstoð. M.a. var bent á að Arcus myndi hafa þörf fyrir vörugæmslu og flutningsgetu í Bergen og Þrándheimi. Enn fremur var því haldið fram að þegar nauðsynleg afkastageta Arcus var metin, var enn verið að smíða nýja átöppunarstöð og vörugæmslu í Ósló, og af þeirri ástæðu einnig væri mikilvægt að viðhalda starfsstöðvunum í Bergen og Þrándheimi. Varðandi endurskipulagningarkostnaðinn útskýrðu norsk stjórnvöld að fæ hefði verið úthlutað á grundvelli áætlaðs kostnaðar vegna nauðsynlegrar endurskipulagningar og ákvörðunar A/S Vinmonopolet um að fækka starfsfólki. Að lokum komust norsk stjórnvöld að þeirri niðurstöðu að þau „*teldu ekki að nokkur aðstoð hafi verið veitt í formi framsals á eignum eða fjárhagsaðstoðar í tengslum við endurskipulagningu á A/S Vinmonopolet*“.

Samtök norskra ölgerðar- og ölkelduvatnsframleiðenda (Norsk Bryggeri- og Mineralvannindustri Forening) svöruðu boði Eftirlitsstofnunarinnar, um að gera athugasemdir við hugsanlegan ríkisstyrk til Arcus, með símbréfi frá 12. mars 1997, þ.e. innan tilskilins eins mánaðar frests (tilv. 97-1656 A). Samtökin lýstu almennum stuðningi við sjónarmið umkvörtunaraðila og stofnunarinnar. Samtökin vísuðu meðal annars til þeirrar fullyrðingar að virði rekstrarfjármuna virtist hafa verið metið óeðlilega lágt. Einnig vísuðu samtökin til áætlana Arcus um að breyta hluta framleiðslustöðva sinna til þess að framleiða bjór og lýstu áhyggjum yfir að slík framleiðsla myndi grundvallast á notkun starfsstöðva sem hefðu verið yfirteknar á lágu verði og fjármögnun sem ætluð væri til að mæta endurskipulagningarkostnaði. Samtökin lýstu enn fremur áhyggjum varðandi möguleika Arcus á stærðarhagkvæmni og starfsmögnun í tengslum við framleiðslu, dreifingu og sölu þar sem samstæðan hefði einkarétt á að framleiða brennda drykki. Ljóst væri að aðrir drykkjarvöruframleiðendur nyttu ekki slíks hagræðis. Samtökin álitu einnig að hætta væri á vixlniðurgreiðslum í starfsemi Arcus, þ.e. milli ólíkra framleiðsluflokka á brenndum drykkjum, víni og bjór. Athugasemdum samtakanna var komið á framfæri við norsk stjórnvöld í bréfi frá 8. september 1997 (tilv. 97-5809 D).

Norsk stjórnvöld svöruðu með bréfi frá 3. nóvember 1997 (tilv. 97-6979 A) að samkvæmt samningum frá apríl 1997 hefði Arcus flutt átöppunarstarfsemiina í Bergen til ölgerðar á staðnum, Hardanger Bryggeri A/S, og á sama tíma keypt hlutabréf í ölgerðinni. Norsk stjórnvöld héldu því fram að hlutdeild Arcus í Hardanger Bryggeri A/S væru eðlileg viðskipti og að hvorki væri hægt að tengja peningana sem viðkomu kaupnum við fjármögnun á endurskipulagningarkostnaði, né matinu á eignum Arcus. Einnig var skýrt frá því að Arcus hefði keypt hlutabréf í starfandi ölgerð á viðskiptagrundvelli og þar með átt í almennt viðskiptastarfsemi sem henni yrði framvegis að vera frjálst, óháð þeirri staðreynd að Arcus hefði einkarétt á að framleiða brennda drykki. Varðandi meinta hættu á vixlniðurgreiðslum tóku norsk stjórnvöld fram að kvartanir sem áður höfðu verið sendar Eftirlitsstofnun EFTA og norskum samkeppnisyfirlöðum hefðu verið afgreiddar án frekari íhlutunar af hálfu þessara yfirvalda.

Varðandi þetta síðastnefnda, og að svo miklu leyti sem það varðar Eftirlitsstofnunina, má benda á að á árunum 1996 til 1997 rannsakaði hún kvartanir á sviði samkeppnismála sem vörðuðu afslætti sem Arcus Distribusjon AS bauð innflytjendum og umboðsaðilum á víni og brenndum drykkjum í Noregi. Umræddar kvartanir vörðuðu þó ekki mál sem tengdust vixlniðurgreiðslum. Málin voru felld niður eftir að Arcus hafði skuldbundið sig til að aðhafast í samræmi við samkeppnisreglur EES. Á sama grundvelli gat norska samkeppnisstofnunin lokað svipuðum málum.

Auk formlegu rannsóknarinnar hafa Eftirlitsstofnuninni borist fyrirspurnir frá aðilum sem eiga efnahagslegra hagsmuna að gæta í heildsölugreiðingum og starfsemi sem tengist dreifingu og framleiðslu á áfengi. Fyrirspurnirnar koma frá aðilum bæði í Noregi og öðrum EES-löndum sem láta undantekningarlaust í ljós verulegar áhyggjur af fjármögnun norskra stjórnvalda á Arcus.

Nánari rannsókn Eftirlitsstofnunarinnar á fjármögnun norskra stjórnvalda á Arcus leiddi í ljós að athuga þyrfti betur ákveðna þætti sem kynnu að varða niðurstöðu rannsóknarinnar. Stofnunin fór því fram á viðbótarupplýsingar með bréfi frá 11. maí 1998 (tilv. 98-3094 D). Í sama bréfi var norskum stjórnvöldum gefinn kostur á að gera athugasemdir við nokkrar almennar athugasemdir stofnunarinnar. Auk þess að fara fram á nánari upplýsingar og athugasemdir varðandi fé til endurskipulagningar og það sem stofnunin kallaði miður hagstæða skipulagningu á Arcus, var vakið mál á öðrum atriðum. Stofnunin dró meðal annars í efa réttmæti þess að nota það sem hún taldi tiltölulega háa afreiknivexti í D&T-skýrslunni við útreikning á verðmæti Arcus<sup>(6)</sup>. Stofnunin bað einnig um upplýsingar um skuldbindingar á sviði umhverfismála sem tengdust eignum Arcus í Brándheimi. Til þess að standa við þessa skuldbindingu voru 30 milljónir NOK fluttar frá A/S Vinmonopolet til Arcus þegar fyrirtækið hóf starfsemi.

Norsk stjórnvöld svöruðu með bréfi frá 9. júní 1998 (tilv. 98-3978 A) og 30. júlí 1998 (tilv. 98-5053 A). Varðandi álit stofnunarinnar á miður hagstæðri skipulagningu var áhersla lögð á það að hugsanleg verkföll og óróleiki meðal starfsmanna væri nokkuð sem bæri að taka til greina við mat á því hvort hætta ætti framleiðslunni í Bergen og Brándheimi, og að upphafleg ákvörðun um að selja ekki væri skynsamleg. Frekari upplýsingar voru látnar í té um raunverulega notkun á fjármunum til endurskipulagningarinnar. Bent var á að fækkun starfsmanna hefði verið frestað miðað við upphaflega áætlun, einkum í Bergen vegna þess að verkefnið sem Hardanger Bryggeri A/S tók þátt í mistókst. Afreikniþátturinn sem var notaður við gerð stofnefnahagsreikningsins var varinn. Ennfremur var upplýst að bráðabirgðasölusamningur hefði tekist um starfsstöðina í Brándheimi.

Við umfjöllun um atriði varðandi stofnefnahagsreikning Arcus ákvað Eftirlitsstofnunin að leita til óháðs ráðgjafa og gerði þjónustusamning við KPMG Management Consulting AS, Ósló, sem skilaði skýrslu um matið á Arcus<sup>(7)</sup>. Skýrslan var send áfram til norskra stjórnvalda í bréfi frá 3. nóvember 1998 (tilv. 98-7466 D). Norsk stjórnvöld gerðu athugasemdir við skýrsluna í bréfi dagsettu 17. nóvember 1998 (tilv. 98-7850 A).

Hinn 6. nóvember 1998 barst Eftirlitsstofnuninni símbréf (tilv. 98-7556 A) frá norskum stjórnvöldum ásamt eintaki af bréfi frá viðskipta- og iðnaðarráðuneytinu til stjórnar Arcus. Í bréfinu var Arcus tilkynnt að ríkið gerði ráð fyrir aðgreiðslum fyrir árið 1998 að fjárhæð 150 milljónir NOK. Þessi upphæð var reiknuð út af ráðuneytinu með hliðsjón af endurskipulagningarfé sem hafði verið skráð sem sérstakar tekjur og verðmætum sem fram kæmu við sölu á fastafjármunum.

## 2. Arcus-samstæðan

### 2.1. Stofnun og skipulag

Norska ríkið ákvað að stofna Arcus AS sem eignarhaldsfélag með takmarkaða ábyrgð, að öllu leyti í eigu ríkisins<sup>(8)</sup>. Einnig var ákveðið að koma á fót tveim dótturfyrirtækjum að öllu leyti í eigu Arcus AS, þ.e. Arcus Produkter AS og Arcus Distribusjon AS. Til að undirbúa skiptingu A/S Vinmonopolet, var fyrirtækjasamstæðunni Arcus komið á fót í september 1995 með stofnfé sem nam 50 000 NOK, í eigu A/S Vinmonopolet.

Skipting A/S Vinmonopolet fól í sér að eignir og skuldir sem tengdust framleiðslu og dreifingu voru fluttar yfir til Arcus AS sem aftur skipti þeim milli dótturfyrirtækjanna tveggja. Eignir og skuldir sem tengdust einkasmásölnunni urðu eftir í A/S Vinmonopolet. Hlutfé og öðru eigin fé í A/S Vinmonopolet var skipt í

<sup>(6)</sup> Afvaxtaða sjóðstreymiaðferðin sem var notuð til að meta verðmæti Arcus felur í sér að þegar afreiknivextir hækka lækkar verðmæti fyrirtækisins. Sjá nánari útlístan í lið 2.1.3 í II. hluta hér á eftir.

<sup>(7)</sup> KPMG Management Consulting AS: Review of valuation - Arcus Group of Companies, Ósló 2. maí 1997.

<sup>(8)</sup> Frumvörp til Stórþingsins, St. prp. nr. 49 (1994-95) og St. prp. nr. 11 (1995-96).

hlutfalli af matsvirði eigna sem urðu eftir í einkasmásölu og þeirra sem voru fluttar til Arcus. Ákveðið var að iðnaðar- og orkumálaráðuneytið tæki yfir eignarhald á Arcus af A/S Vinmonopolet frá 1. janúar 1996. Með gildistöku sama dag, flutti A/S Vinmonopolet eignir og skuldir til Arcus sem hóf framleiðslu og dreifingu. Sem endurgjald fyrir verðmætin sem flutt voru til Arcus, fékk ríkið hlutabréf í eignarhaldsfélaginu frá nýja eigandanum, iðnaðar- og orkumálaráðuneytinu.

Helsta starfsemi Arcus-fyrirtækjanna er sem hér segir:

Arcus Produkter AS hefur einkarétt (sem áður tilheyrði A/S Vinmonopolet) á að framleiða brennda drykki í Noregi. Auk framleiðslu á brenndum drykkjum annast fyrirtækið átöppun á víni og brenndum drykkjum af innlendum og erlendum uppruna. Fyrirtækið selur afurðir sínar til einkasmásölnnar, hótela og veitingahúsa sem og til frihafnaverslana. Að auki framleiðir það til útflutnings og selur spritt til tæknilegra og læknisfræðilegra nota.

Starfsemi Arcus Distribusjon AS, sem í janúar 1998 breytti nafninu í Vectura AS, felst í innflutningi, geymslu og dreifingu á áfengi. Fyrirtækið selur þjónustu sína til framleiðenda, annarra heildsala og innflytjenda slíkra vara og útvegar vörur til einkasmásölnnar, hótela og veitingahúsa.

Arcus AS er eignarhaldsfélagið í samstæðunni, sem auk þess að annast starfsemi á sviði eignarhalds, sér einnig um almenna þjónustu fyrir hönd samstæðunnar svo sem fjármögnun og reikningshald, upplýsingatækni og starfsmannahald. Tvö ný dótturfyrirtæki hafa verið stofnuð síðan Arcus hóf starfsemi. Arcus Eiendom ANS var komið á fót 9. september 1996 til að annast stjórnun á eignum Arcus. Exar AS var komið á fót 13. janúar 1998 til að annast framleiðslustarfsemi Arcus í Bergen. Fram kemur<sup>(9)</sup> að Exar AS er ekki starfrækt.

Arcus-samstæðunni var komið á fót með þrem verksmiðjum og geymsluhúsnæði í Ósló, Bergen og Þrándheimi, og verksmiðju til að hreinsa spritt í Hamar.

## 2.2 Stofnefnahagsreikningur

Við undirbúning á skiptingu á A/S Vinmonopolet, bað eigandinn, heilbrigðis- og félagsmálaráðuneytið, ráðgjafarfyrirtækið, Deloitte and Touche (D&T), að gera skýrslu með tillögum um stofnefnahag fyrir starfseminna sem átti að flytja frá A/S Vinmonopolet. D&T- skýrslan<sup>(10)</sup>, dagsett 25. september 1995, varð grundvöllurinn að tillögu norska ríkisins til þingsins<sup>(11)</sup> um gerð stofnefnahagsreiknings fyrir Arcus. Tölur í stofnefnahagsreikningnum, eins og hann var lagður fyrir Stórþingið, voru eins og samsvarandi tölur í D&T-skýrslunni. Sundurliðaður stofnefnahagsreikningur kemur fram í töflu 1. Tillagan sem var lögð fram í nóvember 1995 miðaðist við stofnefnahag frá 1. janúar 1996. Ekki átti að ganga frá endanlegum stofnefnahagsreikningi fyrr en lokareikningar fyrir A/S Vinmonopolet fyrir árið 1995 lögju fyrir. Tölur í endanlegum stofnefnahagsreikningi eru einnig sýndar í töflu 1. Í stofnefnahagsreikningnum var sérstök sundurliðun fyrir hvert hinna þriggja fyrirtækja í Arcus-samstæðunni, Arcus Produksjon A/S, Arcus Distribusjon A/S og eignarhaldsfélagið Arcus A/S. Í þessari ákvörðun koma eingöngu fram tölur fyrir samstæðuna Arcus í heild.

<sup>(9)</sup> Ársskýrsla Arcus 1997.

<sup>(10)</sup> Sbr. tilvitnun hér að framan.

<sup>(11)</sup> Frumvarp til Stórþingsins, St.prp. nr. 11 (1995-96).

**Tafla 1. Stofnefnahagsreikningur fyrir Arcus-samstæðuna (í milljónum NOK)**

	<i>Samkvæmt tillögu/mati *</i>	<i>Endanlegur**</i>
<i>Eignir:</i>		
Sjóðir og innstæður	410	343
Aðrar skammtímakröfur og birgðir	230	249
Veltufjármunir samtals	640	592
Langtímakröfur	0	1
Eignir, búnaður og tæki	175	175
Fastafjármunir	175	176
Eignir samtals	815	768
<i>Skuldir:</i>		
Skammtímaskuldir	175	132
Langtímaskuldir	27	23
Endurskipulagningarkostnaður	226	226
Umhverfisskuldbindingar	30	30
Skuldir samtals	458	411
<i>Eigið fé:</i>		
Hlutfé	203	203
Annað eigið fé	154	154
Eigið fé samtals	357	357
Skuldir samtals og eigið fé	815	768

(\*) Heimildir: St.prp. nr. 11 (1995-96), D&T-skýrslan.

(\*\*) Heimild: Arcus, ársskýrsla 1996

Gerð stofnefnahagsreikningsins grundvallaðist á eftirfarandi meginreglum og ályktunum:

Deloitte & Touche byggðu matið á Arcus-samstæðunni á afvöxtuðu sjóðstreymi. Í stuttu máli felur þessi aðferð sér að flæði tekna og útgjalda í framtíðinni er reiknað á grundvelli ályktana um þróun markaðarins, rekstrarkostnaðar, o.s.frv. Verðmæti starfseminnar er talið jafnt heildarupphæð áætlaðra hreinna tekna í framtíðinni afreiknuðum til núvirðis. Afreikniþátturinn samsvarar tilskilinni arðsemisprósentu. Útreikningarnir miðuðust við það að halda ætti áfram fyrirbyggjandi verksmiðjufyrirkomulagi með starfsstöðvar í Ósló/Hamar, Bergen og Þrándheimi.

Deloitte & Touche reiknuðu núvirði rekstrarstarfsemi Arcus (Arcus Produkter AS og Arcus Distribusjon AS) til 203 milljóna NOK. Þetta virði réði úrslitum um matsvirði fastafjármuna Arcus að fjárhæð 175 milljón NOK þegar aðrar eignir og skuldir voru teknar með í reikninginn. Hlutfé var fastsett við 203 milljónir NOK, sem samsvaraði reiknaða núvirðinu.

Skipting á hreinu veltufé í hinu fyrrverandi A/S Vinmonopolet fól í sér að flytja skyldi 154 milljónir NOK til Arcus, sem hluta af „sjóðum og innstæðum“, og bókfæra sem „annað eigið fé“. Samanlagt eigið fé var þar með komið upp í 357 milljónar NOK (203 + 154). Í samræmi við meginreglur skiptingarinnar voru 230 milljónir NOK færðar sem „aðrar skammtímakröfur og birgðir“. Venjulegar skuldir (skammtíma og langtíma) voru bókfærðar 202 milljónir NOK (175 + 27).



Endurskipulagningarkostnaður í kjölfar skiptingarinnar á fyrrverandi einkasölu var áætlaður á 236,7 milljónir NOK. Sjá nánari útlistun í lið 2.2 í II. hluta hér á eftir. Þessi fjárhæð var afreiknuð og fastsett við 226 milljónir NOK sem voru færðar sem skuld í tillagðan stofnefnahag. Til að mæta þessum kostnaði var gert ráð fyrir að sama fjárhæð yrði flutt til Arcus frá A/S Vinmonopolet. 226 milljónir NOK voru því færðar undir liðinn „sjóðir og innstæður“ í tillögðum stofnefnahagsreikningi. Kostnaður við endurskipulagningu var á þennan hátt aðskilinn matinu á núvirði Arcus-samstæðunnar.

Skuldbindingar vegna umhverfismála í tengslum við eignir Arcus í Þrándheimi voru metnar á 30 milljónir NOK, sjá einnig lið 2.3 í II. hluta hér á eftir. Til að mæta þessum kostnaði var einnig gert ráð fyrir að flytja sambærilega upphæð frá A/S Vinmonopolet. Í fyrirhuguðum stofnefnahag var því 30 milljónum NOK bætt við liðinn „sjóðir og innstæður“. Ennfremur voru umhverfisskuldbindingar líkt og endurskipulagningarkostnaður færðar inn sem skuld.

Af þessum aðgerðum leiddi að tillagður stofnefnahagur sýndi heildarskuldir sem námu 458 milljónum NOK. Eigið fé var metið á 357 milljónir NOK. Veltufjármunir voru metnir á 640 milljónir NOK og fastafjármunir á 175 milljónir NOK. Þessi tala samsvarar matsvirði ýmissa eigna Arcus, framleiðslustöðva og búnaðar.

Fyrirhugaður stofnefnahagur var grundvöllur þeirra ákvarðana sem raunverulega voru teknar. Arcus var stofnað með eigið fé sem nam 357 milljónum NOK og þar af voru 203 milljónir NOK hlutfé. Virði fastafjármuna í formi eigna, verksmíðja og búnaðar var metið á 175 milljónir NOK. 256 milljón NOK voru fluttar frá A/S Vinmonopolet til að mæta endurskipulagningarkostnaði og skuldbindingum vegna umhverfismála. Eins og sést af töflu 1 er eini munurinn á fyrirhuguðum stofnefnahagsreikningi og endanlegum -reikningi lækkan á venjulegum skuldum (aðallega skammtímaskuldum) og, af hagnýtum ástæðum, samsvarandi lækkan á veltufjármunum.

Í tillögu sinni til stórbingsins<sup>(12)</sup> lýstu norsk stjórnvöld því yfir að vænta mætti að Arcus skilaði viðunandi arði af eigin fé, þ.e. að minnsta kosti 10-12% eftir skatta.

### 2.3. Kostnaður A/S Vinmonopolet

Matsvirði Arcus gaf til kynna að áætlað sjóðstreymi í framtíðinni myndi ekki nægja til þess að eigið fé í reikningum A/S Vinmonopolet, eins og það var skráð fyrir aðskilnað, skilaði arði. Því var ákveðið að afskrifa fjármagn A/S Vinmonopolet í reikningunum fyrir 1995. Virði fastafjármuna var afskrifað um 476 milljónir, frá upphaflegu virði sem var 791 milljónir NOK niður í 315 milljónir NOK<sup>(13)</sup>. Afganginum af fjármagnsvirðinu var síðan skipt á milli fastafjármuna sem skráðir voru í stofnefnahagsreikning Arcus og fastafjármuna sem eftir voru í einkasmásölu. Þessi sérstaki afskriftakostnaður að fjárhæð 476 milljónir NOK var skráður í reikninga A/S Vinmonopolet árið 1995 til viðbótar flutningi á 256 milljónum NOK til að mæta kostnaði vegna endurskipulagningar og umhverfisskuldbindinga. Í kjölfar skiptingarinnar var því sérstakur kostnaður sem nam 732 milljónum NOK færður til bókar hjá A/S Vinmonopolet árið 1995, sjá töflu 2.

**Tafla 2. Sérstakur kostnaður A/S Vinmonopolet árið 1995**

	<i>Milljónir NOK</i>
<i>Fjárveiting vegna endurskipulagningar</i>	226
<i>Fjárveiting vegna umhverfisskuldbindinga</i>	30
<i>Afskriftir fastafjármuna</i>	476
<i>Samtals</i>	732

*Heimild: A/S Vinmonopolet, ársskýrsla 1995*

<sup>(12)</sup> Frumvarp til Stórbingsins, St.prp.nr. 11 (1995-96).

<sup>(13)</sup> A/S Vinmonopolet, ársskýrsla 1995.

## 2.4 Uppgjörsvirði

Að beiðni Eftirlitsstofnunarinnar lögðu norsk stjórnvöld fram áætlað uppgjörsvirði eigna sem átti að flytja til Arcus. Matið kemur fram í töflu 3.

**Tafla 3. Uppgjörsvirði Arcus (í milljónum NOK)**

<i>Veltufjármunir</i>	640
<i>Fasteignir</i>	355
<i>Nettósöluvirði framleiðslutækja</i>	70
<i>Fastaðráttir</i>	425
<i>Eignir samtals</i>	1065
<i>Skammtímaskuldir</i>	175
<i>Langtímaskuldir</i>	27
<i>Skuldbindingar vegna umhverfismála</i>	30
<i>Uppsagnir o.s.frv.</i>	406
<i>Annar kostnaður vegna lokunar</i>	40
<i>Skuldir samtals</i>	678
<i>Uppgjörsvirði</i>	387

*Heimild: Bréf frá iðnaðar- og orkumálaráðuneytinu, 7 maí 1996 (tilv. 96-2662 A).*

Virði eigna var metið af viðurkenndum matsmanni. Nettósöluvirði framleiðslutækja var metið af Arcus. Kostnaður vegna uppsagna var metinn á grundvelli D&T-skýrslunnar og fyrri samninga milli A/S Vinmonopolet og starfsmanna þess. Annar lokunarkostnaður var metinn af Arcus.

## 2.5 Markaðshlutdeild, viðskipti og fjárhagsleg afkoma

Samkvæmt nýja fyrirkomulaginu á áfengisviðskiptum í Noregi sem komið var á í ársbyrjun 1996 skyldu norsk stjórnvöld gefa út leyfi til dreifingar, útflutnings og innflutnings á áfengum drykkjum<sup>(14)</sup>. Hinn 1. janúar 1996 höfðu engin leyfi enn verið gefin út. Þegar Arcus Distribusjon AS hóf starfsemi 1996 var fyrirtækið því um tíma í raunverulegri einokunaraðstöðu. Síðar á árinu 1996 fengu aðrir réttindi til að annast innflutning, útflutning og dreifingu á áfengum drykkjum. Árið 1997 var markaðshlutur Arcus Distribusjon AS 65% af heildarafgreiðslu áfengis til einkasmásölnunnar, hótela og veitingahúsa<sup>(15)</sup>.

Hlutur Arcus Produkter AS í heildarsölu á víni og brenndum drykkjum í Noregi dróst saman á árunum 1996 og 1997 miðað við samsvarandi markaðshlutdeild A/S Vinmonopolet fyrirverandi. Samdrátturinn í markaðshlutdeild snart í minna mæli eigin vörumerki Arcus en önnur merki sem flutt voru inn í miklu magni og átöppuð af fyrirtækinu. Árið 1997 voru yfir 33% af samanlagðri sölu á víni og brenndum drykkjum til neytenda í Noregi framleidd og átöppuð af Arcus Produkter AS<sup>(16)</sup>. Árið 1996 nam útflutningur 5% af heildarsölu<sup>(17)</sup> og var Þýskaland aðalmarkaðurinn.

Þar sem nánast engin vínframleiðsla er í Noregi og þar sem Arcus Produkter AS er með einkarétt á framleiðslu brenndra drykkja eru allir brenndir drykkir, og nánast allt vín sem keypt er af Arcus-félögum í miklu magni eða flöskum, innfluttar vörur. Lönd á Evrópska efnahagssvæðinu eru meðal helstu upprunalanda varanna sem hér um ræðir.

<sup>(14)</sup> Framvarp til Stórþingsins nr. 51 (1994-95), framvarp til laga um breytingar á áfengislögum (m.a. nýjar reglur um leyfi fyrir heildsölu á áfengi) II. hluti.

<sup>(15)</sup> Ársskýrsla Arcus, 1997.

<sup>(16)</sup> Ársskýrsla Arcus, 1997.

<sup>(17)</sup> Ársskýrsla Arcus, 1996.

Í ársskýrslu Arcus fyrir árið 1996 kemur fram að heildartekjur Arcus að fráðregnum vörugjöldum nema 1296 milljónum NOK. Rekstrarafkoman var 26,6 milljónir NOK. Hreinar tekjur af fjármagnsviðskiptum voru 13,7 milljónir NOK. 62,1 milljón NOK fjárveiting til endurskipulagningar var skráð sem sérstakar tekjur, þannig að ársafkoman fór upp í 102,4 milljónir NOK. 16,1 milljón NOK<sup>(18)</sup> var jöfnuð út sem arður, sjá töflu 4.

Árið 1997 voru skráðar heildartekjur Arcus að fráðregnum vörugjöldum 1245 milljónir NOK. Þar sem almennur rekstrarkostnaður var hærri en rekstrartekjur var rekstrarafkoman neikvæð um 12,8 milljónir NOK. Þó skráði Arcus heildarrekstrarafkomu sama ár sem jákvæða um 27,8 milljónir NOK. Þessi útkoma fékkst með hreinum fjármagnstekjum sem námu 10,7 milljónum NOK og með því að skrá 39,0 milljónir NOK (þar af 38,3 milljónir NOK til endurskipulagningar) sem sérstakar tekjur, en sérstakur kostnaður að fjárhæð 9,1 milljón NOK var dreginn frá. Enginn arður var greiddur út á árinu 1997.

**Tafla 4. Arcus-samstæðan: efnahagsleg afkoma árin 1996 og 1997 (í milljónum NOK)**

	1996	1997
Rekstrartekjur	1296,1	1244,6
Rekstrarkostnaður	1269,5	1257,4
Rekstrarafkoma	26,6	(12,8)
Hreinar fjármagnstekjur	13,7	10,7
<i>Sérstakir liðir:</i>		
Hluti fjárveitingar vegna endurskipulagningar skráður sem tekjur	62,1	38,3
Aðrar tekjur	0,0	0,7
Kostnaður, afskriftir, dótturfyrirtæki	0,0	(9,1)
Heildarafkoma	102,4	7,8
<i>Skipt í:</i>		
Arð	16,1	0,0
Eigið fé	86,3	27,8

*Heimildir: Ársskýrslur Arcus 1996 og 1997.*

## II. MAT

### 1. Meginreglur

#### 1.1. Vörusvið

Eftirlitsstofnunin bendir á að starfsemi Arcus tengist framleiðslu og viðskiptum með vörur sem falla undir gildissvið EES-samningsins (sjá 8. gr. og b-lið 23. gr. og bókanir 3, 8 og 47 við samninginn). Þessar vörur taka meðal annars til bjórs og brenndra drykkja, sbr. töflur I og II í bókun 3 við EES-samninginn<sup>(19)</sup>.

Því ber að meta flutning á eignum til Arcus frá A/S Vinmonopolet með hliðsjón af reglum um ríkisaðstoð sem kveðið er á um í EES-samningnum og samningnum um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls. Að auki er minnt á að reglurnar um ríkisaðstoð gilda einnig um þjónustuviðskipti.

<sup>(18)</sup> Samsvarar samkvæmt upphafsjöfnuði 4,5% af eigin fé Arcus (357 milljónir NOK).

<sup>(19)</sup> Flest vín falla hins vegar utan almenns gildissviðs EES-samningsins. Sjá eftirfarandi leiðbeinandi álit EFTA-dómstólsins í tengslum við efnissvið EES-samninginn. *Restamark*, mál E-1/94, skýrsla EFTA-dómstólsins frá 1. janúar 1994-30 júní 1995 (36.-43. mgr.), og *Wilhelmsen*, mál E-6/96, skýrsla EFTA-dómstólsins fyrir árið 1997 (17.-33. mgr.).

## 1.2. 1. mgr. 61. gr.

Ákvæði 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins hljóðar sem hér segir:

„Ef ekki er kveðið á um annað í samningi þessum er hvers kyns aðstoð, sem aðildarríki EB eða EFTA-ríki veitir eða veitt er af ríkisfjármunum og raskar eða er til þess fallin að raska samkeppni með því að ívilna ákveðnum fyrirtækjum eða framleiðslu ákveðinna vara, ósamrýmanleg framkvæmd samnings þessa að því leyti sem hún hefur áhrif á viðskipti milli samningsaðila.“

Þetta þýðir að til þess að aðgerð teljist vera ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins verður hún:

1. að vera veitt af ríkisfjármunum í hvaða formi sem er,
2. ívilna ákveðnum fyrirtækjum eða framleiðslu ákveðinna vara,
3. raska eða til þess fallin að raska samkeppni og hafa áhrif á viðskipti milli samningsaðila.

### Ríkisfjármunir

Aðgerðirnar sem hér eru til athugunar fela allar í sér notkun á ríkisfjármunum, að því leyti að þær varða eignir, þ.e. fastafjármuni og fjármuni sem fluttir voru til Arcus frá A/S Vinmonopolet, fyrirtæki að öllu leyti í eigu ríkisins. Í dómaframkvæmd<sup>(20)</sup> er kveðið á um að fjármunir sem fluttir eru frá fyrirtæki í ríkiseigu eins og A/S Vinmonopolet, geti á sama hátt og fjármunir sem eru fluttir beint frá ríkinu, fallið undir hugtakið aðstoð sem veitt er „af ríkisfjármunum“ í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Þar sem fjármunir geta verið í „hvers kyns formi“ þýðir það að bæði peningalegar eignir og fastafjármunir sem og annar ávinningur fellur undir 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Fyrsta skilyrðinu er því fullnægt hvað varðar allar aðgerðirnar sem teknar eru til meðferðar í þessari ákvörðun, að svo miklu leyti sem talið er að þær feli í sér fjárhagslegan ávinning.

### Aðgerðir sem ívilna ákveðnum fyrirtækjum

Hvað varðar annað skilyrðið er augljóst að í þeim mæli sem aðgerðirnar fela í sér útvegum á fjármunum eða fastafjármunum á hagstæðum kjörum, myndi það ívilna ákveðnum fyrirtækjum, þ.e. fyrirtækjum Arcus-samstæðunnar.

### Áhrif á samkeppni og viðskipti

Brenndir drykkir sem eru framleiddir af Arcus Produkter AS eru í beinni samkeppni á norska markaðinum og á útflutningsmörkuðum með sambærilega drykki sem eru framleiddir í öðrum EES-löndum. Arcus Produkter AS flytur inn brennda drykki og vín í miklu magni til átöppunar og endursölu. Vectura AS (áður Arcus Distribusjon AS) er aðalfyrirtækið á norskum markaði á sviði heildsölu og dreifingar á brenndum drykkjum og víni af erlendum og innlendum uppruna. Þessi starfsemi fer fram í samkeppni við önnur fyrirtæki sem annast innflutning og viðskipti með slíkar drykkjarvörur. Hvað varðar markaðshlutdeild, viðskipti og fjárhagslega afkomu er vísað til liðar 2.5 í I. hluta þessarar ákvörðunar.

Hvers konar fjárhagslegur ávinningur sem leiðir af fjármögnun Arcus mun því raska eða vera til þess fallinn að raska samkeppni og hafa áhrif á samkeppni á svæðinu sem EES-samningurinn tekur til og því vera ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Ef um slíkan ávinning er að ræða er þriðja skilyrðið uppfyllt.

Það efni sem enn á eftir að taka til meðferðar með hliðsjón af 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins er því að ganga úr skugga um hvort og í hve miklum mæli aðgerðirnar sem tengdust fjármögnun norskra stjórnvala á Arcus fela í sér að Arcus hafi verið „ívilnað“, og þar með tilgreina og meta hugsanlega þætti sem fela í sér ríkisaðstoð. Niðurstöður rannsóknar stofnunarinnar er að finna í 2. lið II. hluta þessarar ákvörðunar.

<sup>(20)</sup> Mál 78/76 Steinike und Weinlig gegn Þýskalandi [1977] dómasafn 595, mál C-305/89 Ítalía gegn framkvæmdastjórninni (Alfa Romeo) [1991] dómasafn I-1603, mál 303/88, Ítalía gegn framkvæmdastjórninni (ENI-Lanerossi) [1991] dómasafn I-1433.

### 1.3. Markaðsfjárfestareglan

Við mat á því hvort ríkisaðstoð felist í fjármagnsviðskiptum milli EFTA-ríkis og opinbers fyrirtækis beitt stofnunin svokallaðri *markaðsfjárfestareglu* sem fjallað er um í 19. og 20. kafla í „Málsmeðferð og efni reglna á sviði ríkisaðstoðar“ sem eftirlitsstofnunin samþykkti 19. janúar 1994<sup>(21)</sup> (leiðbeiningar um ríkisaðstoð). Þessi meginregla á að tryggja að opinber fyrirtæki og einkafyrirtæki, sem starfa á líkum sviðum og við sambærilegar efnahags- og fjárhagslegar aðstæður, séu meðhöndluð á sama hátt hvað varðar úthlutun fjármagns og mismunandi form opinberra íhlutunar. Ef opinberu fæ er veitt til opinberra fyrirtækja á hagstæðari kjörum (þ.e. ódýrari í efnahagslegum skilningi) en einkaeigandi myndi veita einkafyrirtæki í sambærilegri fjárhagslegri og samkeppnislegri stöðu, þá er opinbera fyrirtækið að njóta fríðinda frá eigendum sínum sem einkafyrirtæki eiga ekki kost á. Um er að ræða brot á reglunni um jafna meðferð opinberra fyrirtækja og einkafyrirtækja nema útegun opinbers fjár á hagstæðari kjörum teljist aðstoð og metin á grundvelli einhverra þeirra undanþága sem um getur í samningnum<sup>(22)</sup>.

Í samræmi við 2. mgr. í lið 20.3 í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð notar Eftirlitsstofnunin „*markaðsfjárfestaregluna*“ „*sem viðmiðun bæði til að skera úr um hvort um aðstoð sé að ræða og ef svo er hvernig beri að meta hana*“ (undirstrikað hér).

Grundvallað á túlkunum dómstóls Evrópubandalaganna<sup>(23)</sup> snýst málið sem Eftirlitsstofnunin á að skera úr um „*hvort einkahluthafi myndi við svipaðar aðstæður skrá sig fyrir umræddum hlutum, að teknu tilliti til arðsemisvæntinga og burtséð frá öllum félagslegum sjónarmiðum, byggðarsjónarmiðum og atvinnugreinasjónarmiðum*“ sbr. 4. mgr. í lið 20.3 í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð (undirstrikað hér).

Í frekari útfærslu á markaðsfjárfestareglunni lýsti dómstóll Evrópubandalaganna yfir að „*jafnvel þótt hegðun opinbers fjárfestis sem fylgir efnahagslegum stefnumiðum skuli borin saman við hegðun einkafjárfestis, þarf ekki endilega að vera um að ræða venjulegan fjárfesti sem leggur fram fé til að ná hagnaði á tiltölulega skömmum tíma, heldur skal fyrst og fremst miða við hegðun eignarhaldsfélags eða fyrirtækjasamsteypu í einkaeigu, sem fylgir stefnu í uppbyggingu, hvort sem hún er almenn eða atvinnugreinabundin, og sem hefur arðsemissjónarmið til lengri tíma að leiðarljósi*“<sup>(24)</sup>.

## 2. Mat á þáttum sem fela í sér ríkisaðstoð

### 2.1. Mat á eignum sem fluttar voru frá A/S Vinmonopolet til Arcus

#### 2.1.1. Almennar athugasemdir

Eftirlitsstofnunin telur matsaðferðina sem norsk stjórnvöld notuðu og fram kemur í D&T-skýrslunni, þ.e. afvaxtaða sjóðstreymisaðferðin, henta til að meta fjárfestingar fjárfesta með langtímahagsmuni í huga, eins og við á um norsk stjórnvöld í máli því sem hér er til meðferðar.

Niðurstæða mats á fyrirtæki, eins og það sem norsk stjórnvöld létu fara fram í þessu máli, er háð ýmskonar forsendum sem hægt er að skoða nánar. Það er ekki markmið Eftirlitsstofnunarinnar að láta eigið álit koma í stað mats fjárfestis<sup>(25)</sup>. Því hefur stofnunin ekki dregið í efa fjölmargar forsendur og útreikninga í D&T-skýrslunni er varða markaðsspár, fyrirhugaða álagningu, áformaðan kostnað og þörf á reiðufé. Hins vegar hefur stofnunin veitt því athygli að í skýrslunni láta Deloitte & Touche í ljós það álit að útreikningar á virði Arcus séu varfærnir. Þetta er útskýrt bæði í tengslum við reglur norsks félagaréttar um varfærið mat á fastafjármunum og þeirri ætlun að fyrirtækið verði ekki sett í sölu á markaðinum. Einnig er því lýst yfir að norsk stjórnvöld setji frekar ströng skilyrði vegna þeirrar stefnu sinnar að takmarka áfengisneyslu og að því séu ályktanir um markaðsvöxt í útreikningum Deloitte & Touche grundvallaðar á varfærum markaðsspám.

<sup>(21)</sup> Stjtið. EB I 231, 3.9.1994 og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 32, 3.9.1994.

<sup>(22)</sup> Sbr. 125. gr. EES-samningsins.

<sup>(23)</sup> Mál 234/84 Belgía gegn framkvæmdastjórninni (Meura) [1986] dómasafn 2263, §14, og mál 40/85 Belgía gegn framkvæmdastjórninni (Boch II) [1986] dómasafn 2321, §13.

<sup>(24)</sup> Mál C-305/89 Ítalía gegn framkvæmdastjórninni (Alfa Romeo) [1991] dómasafn I-1603, §20.

<sup>(25)</sup> Leiðbeiningar um ríkisaðstoð, 1. mgr. í lið 20.5.

Varðandi einstaka liði í stofnefnahagsreikningnum hefur stofnunin ekki séð ástæðu til að andmæla skráðu virði skammtímakrafna og birgða, né eðlilegra skamm- og langtímaskulda. Sama gildir um fjármagnsaukningu að fjárhæð 154 milljónir NOK til að mæta þörf á hreinu veltufé. Þessir liðir eru taldir endurspegla skynsamlega dreifingu á eignum og skuldum í kjölfar yfirstandandi skiptingar og í samræmi við þörfina á reiðufé. Þó andmælir stofnunin mati á fastafjármunum og endurgjaldi sem ríkið fékk í formi hlutafjár vegna flutnings á þessum eignum, sjá þætti 2.1.2.-2.1.4. í II. hluta. Hér á eftir er fjallað sérstaklega um tilfærslu til að mæta skuldum sem tengjast endurskipulagningu og skuldbindingum vegna umhverfismála.

Við athugun á mati á Arcus, og því hvort ríkisaðstoð hafi verið veitt í því sambandi, er útilokað að stofnunin geti tekið mið af upplýsingum sem komið hafa fram síðar, sbr. 2. mgr. í lið 20.5. í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð. Því byggir hún athugun sína á þeim upplýsingum sem norsk stjórnvöld höfðu undir höndum þegar Arcus yfirtók eignir A/S Vinmonopolet.

#### 2.1.2. Miður hagkvæmt skipulag

Eftirlitsstofnunin tiltók í ákvörðun sinni um að hefja formlega málsmeðferð að áætlað virði eigin fjár Arcus að fjárhæð 357 milljónir NOK miðaðist við útreikning sem grundvallaðist á miður hagkvæmu skipulagi Arcus-samstæðunnar.

Rannsókn stofnunarinnar hefur rennt stoðum undir þetta. Upplýsingarnar sem m.a. koma fram í D&T-skýrslunni<sup>(26)</sup> og viðskiptaáætlun A/S Vinmonopolet sýna að norsk stjórnvöld byggðu mat sitt á framleiðslufyrirkomulagi sem frá viðskiptalegu sjónarmiði er óhagstætt fyrir Arcus, þ.e. framleiðslufyrirkomulagi sem ekki hefði í för með sér hæsta mögulegt núvirði rekstartekna Arcus. Í þessu samhengi er minnt á að stofnefnahagur byggðist á þeirri forsendu að fyrirliggjandi verksmiðjuuppbyggingu skyldi viðhaldið.

Viðskiptaáætlun A/S Vinmonopolet sem var lögð fram árið 1995 leiddi í ljós að átöppun á víni og brenndum drykkjum myndi verða miklu kostnaðarsamari í Bergen og Þrándheimi en í nýjum starfsstöðvum Arcus í Ósló<sup>(27)</sup>. Þegar haustið 1995 var því ljóst að á viðskiptagrundvelli væri ekki hægt að réttlæta áframhaldandi framleiðslustarfsemi Arcus í Bergen og Þrándheimi.

Samkvæmt D&T-skýrslunni myndi hagnaður af framleiðslustarfsemi Arcus ekki nægja til að mæta áætlaðri markaðsleigu í Bergen og Þrándheimi. Einnig kemur skýrt fram í 1. viðauka D&T-skýrslunnar að Arcus myndi hagnast á því að selja starfsstöðvarnar í Bergen og Þrándheimi. Einnig má gera ráð fyrir að Arcus gæti að öðrum kosti aflað viðbótartekna með því að leigja út þessar starfsstöðvar eða með því að nota þær fyrir aðra viðskiptastarfsemi fyrir eigin reikning.

Í skýrslunni koma fram útreikningar Deloitte & Touche á efnahagslegu hagræði við að sameina framleiðslustarfsemina í nýju starfsstöðvunum í Ósló. Með því að beita afvöxtuðu sjóðstreymisaðferðinni var viðbótarnúvirði slíks hagkvæmara skipulags, ásamt virði sölutekna af eignum metið á 202 milljónir NOK. Þetta mat grundvallaðist ekki á tafarlausri lokun starfseminnar í Bergen og Þrándheimi. Í raun byggðist það á þeirri forsendu að þessar framleiðslustöðvar yrðu seldar árið 1999. Ennfremur var talið að hefjast skyldi handa um ákveðnar fjárfestingar í Ósló, að til kæmi viðbótarkostnaður vegna endurskipulagningar og að sparnaður yrði í kjölfar lækkaðs starfsmannakostnaðar.

Hvað varðar kostnaðinn við skiptingu á A/S Vinmonopolet, sjá einnig töflu 2 hér að framan, bendir Deloitte & Touche á það í skýrslunni að hann stafi að hluta til af því að ráð var gert fyrir að Arcus myndi grípa til „mildari“ ráðstafana við endurskipulagningu, en sjálfstætt fyrirtæki á markaðinum gæti leyft sér. Þetta var staðfest í bréfi frá 9. júní 1998, sem vísað er til hér að framan, þar sem lögð er áhersla á að ástæða þess að norsk stjórnvöld völdu óhagkvæmt skipulag hafi verið að koma í veg fyrir hugsanleg verkföll og ólgu meðal starfsmanna.

Norsk stjórnvöld héldu því fram í bréfi dagsettu 13. desember 1996 að ekki væri hægt að sýna fram á að í framtíðinni yrði umframafkastageta í verksmiðjunum sem leiddi til viðbótartekna, né nokkrar líkur á að

<sup>(26)</sup> D&T-skýrslan, bls. 59 og 1. viðauki.

<sup>(27)</sup> PA Consulting, sbr. tilvitnun hér að framan.

fyrirtækið gæti í fyrirsjáanlegri framtíð endurskipulagt starfsemina til að draga úr kostnaði. Því væri ekki hægt að telja endurskipulagningu á framleiðsluverksmiðjum með í stofnefnahagsreikningnum. Þó hefur Eftirlitsstofnunin veitt því athygli, og vísar þar með til ársskýrslu A/S Vinmonopolet fyrir árið 1995 og ársskýrslu Arcus fyrir árið 1996, að nýja sjálfvirka geymsluhúsnæðið í Ósó var tilbúið og tekið í notkun þegar 1. nóvember 1995. Nýjar framleiðslustöðvar í Ósló, að meðtöldum starfsstöðvum sem voru hannaðar til að taka á móti vini og brenndum drykkjum í miklu magni, og þrjár nýjar framleiðslulínur fyrir átöppun voru prófaðar og aðlagðar haustið 1995. Frá 1. janúar 1996 voru þessar ýmsu starfsstöðvar í fullum rekstri.

Á grundvelli ofangreinds telur Eftirlitsstofnunin að mat norskra stjórnvalda sé í mótsögn við það hvernig hagsýnn fjárfestir, sem vinnur við eðlilegar markaðsaðstæður, hefði aðhafst með hliðsjón af þeim upplýsingum sem tiltækar voru þegar Arcus var komið á fót<sup>(28)</sup>. Það hefði beinlínis átt að liggja jafn vel í augum uppi að umframafkastageta myndi eiga sér stað tiltölulega snemma, þannig að starfsstöðvarnar í Bergen og Þrándheimi yrðu tiltækar undir aðra starfsemi eða til sölu í fyrirsjáanlegri framtíð. Eins og greint er frá hér að framan koma reyndar aðrir útreikningar fram í D & T-skýrslunni í tengslum við þennan möguleika.

Eins og um getur hér að framan bentu norsk stjórnvöld á það í bréfi frá 9. júní 1998 að mótmæli starfsmanna væri nokkuð sem taka bæri með í reikninginn og að þetta styrkti grundvöll upphaflegu ákvörðunarinnar. Samkvæmt leiðbeiningunum um ríkisaðstoð, sbr. þátt 1.3. í II. hluta hér að framan, gætu félagsleg sjónarmið þó ein og sér ekki réttlætt það að halda áfram miður hagkvæmu framleiðslufyrirkomulagi. Ennfremur myndi hagsýnn fjárfestir ekki taka á sig kostnað, eins og í þessu tilviki, með því að viðhalda óskilvirkri framleiðslufyrirkomulagi, nema hagnaður væri umfram kostnað. Norsk stjórnvöld hafa á engan hátt fært rök fyrir því að væntanlegur ávinningur af að forðast hugsanlegan ólgu meðal starfsmanna yrði meiri en kostnaðurinn við að viðhalda óskilvirkri framleiðslu. Þessi kostnaður sem samsvaraði hagnaði af skynsamlegu skipulagi í framleiðslu var, eins og bent er á hér að framan, metinn á 202 milljónir NOK af Deloitte & Touche, þannig að m.a. var gengið útfrá því að raunveruleg endurskipulagning myndi eiga sér stað á þrem árum eftir að greiningin fór fram og ákvarðanir teknar þar að lútandi.

Ennfremur, og eins og fram kemur í þætti 2.2 í II. hluta hér á eftir, er matið á 226 milljónir NOK til að mæta endurskipulagningarkostnaði frekari sönnun þess að fastaffármunir og eigið fé hafi verið vanmetið í stofnefnahagsreikningi Arcus. Áætlað núvirði fyrirhugaðs flæðis hreinna tekna í framtíðinni var metið á 203 milljónir NOK. Þegar svo háttar virðist það ekki vera skynsamlegt í efnahagslegu tilliti að úthluta 226 milljónum NOK til að mæta endurskipulagningarkostnaði, að teknu tilliti til þess að við uppgjör fyrirtækjanna koma verulegir fjármunir fram við sölu eigna, jafnvel eftir að skuldbindingar við starfsmenn hafa verið uppfylltar, sjá þátt 2.4. í I. hluta hér að framan. Eingöngu hærri mat á núvirði gæti réttlætt slíka úthlutun.

Því má draga þá ályktun að ákvörðunin um að halda áfram framleiðslu í Bergen og Þrándheimi hafi strítt gegn markaðsfjárfestareglunni.

Í D&T-skýrslunni er lögð áhersla á að áætlað viðbótarvirði að fjárhæð 202 milljónir NOK vegna hagkvæmara framleiðslufyrirkomulags væri mjög óvísst. Þó kemur ekkert fram í skýrslunni um að matinu hafi verið stýrt í ákveðinn farveg. Stofnunin vill taka það fram að mat af því tagi sem um ræðir í D&T-skýrslunni, hvort sem um er að ræða útreikning á grunnvirði eða viðbótarvirði, byggist á nokkrum óvissuþáttum. Óvissa felur í sér að líkur eru bæði á betri og verri niðurstöðum en spáð var fyrir. Að öllu samanlögðu þá hefur stofnunin ekki séð neina ástæðu til að víkja frá spánni um viðbótarvirði að fjárhæð 202 milljónir NOK eins og kemur fram í D&T-skýrslunni, nema vegna sérstakra þátta sem tengjast umhverfisskuldbindingum stöðvarinnar í Þrándheimi.

Viðbótarvirði á 202 milljónir NOK fékkst m.a. með því að gera ráð fyrir að eignirnar í Þrándheimi yrðu seldar árið 1999 á u.þ.b. 45 milljónir NOK. Frá þessari fjárhæð voru dregnar 4 milljónir NOK til að mæta kostnaði vegna umhverfismála, sjá þátt 2.3 í II. hluta hér á eftir. Þar sem stofnefnahagsreikningurinn hafði að geyma sérstakan skuldalið vegna umhverfismála að upphæð 30 milljónir NOK, verður að bæta fjórum milljónum NOK, reiknaðar til núvirðis á þrjár milljónir NOK, við viðbótarvirðið sem var metið á 202 milljónir NOK.

<sup>(28)</sup> Einnig má minna á að átöppunar- og framleiðslustarfsemi sem áður fór fram í Bergen var flutt til Óslóar fyrir 1. júlí 1997. Sambærileg starfsemi var flutt frá Þrándheimi til Óslóar fyrir 30. júní 1998.

Matið á Arcus sem fyrirtæki í rekstri hefði átt að byggjast á efnahagslegri uppbyggingu fyrirtækjanna sem samsvaraði hagkvæmstu notkun eignanna. Stofnunin hefur því komist að þeirri niðurstöðu, sem byggist á útreikningunum í D&T-skýrslunni og markaðsfjárfestareglunni, að fastafjármunir og eigið fé í stofnefnahagsreikningi Arcus hafi verið vanmetið um 205 milljónir NOK. Í þessu samhengi er einnig vísað til þess að matið sem fór fram þegar stofnefnahagsreikningur var gerður var talið varfærið.

### 2.1.3. Fjármagnskostnaður

Fjármagnskostnaður, þ.e. kostnaður sem fylgir útvegum fjár til fyrirtækis, skal lagður til grundvallar þegar metið er hvort einkafjárfestir telji viðskipti ásættanleg, með hliðsjón af arðsemi fjárfestingarinnar eða vaxtagjöldum. Staðlaða aðferðin sem sérfræðingar í viðskiptagreiningu nota til að reikna út fjármagnskostnað er kölluð Capital Asset Pricing Model (CAPM).

Í D&T-skýrslunni er þessi aðferð notuð til að reikna út fjármagnskostnað Arcus. Fjármagnskostnaðurinn (afreiknivextir) var samt margfaldaður með þættinum 1,35 til að bæta upp slæma sölumöguleika hlutabréfanna í Arcus, (svokallað seljanleikaálag (liquidity premium) sbr. D&T-skýrsluna, bls. 62). Fjármagnskostnaðurinn var metinn á 10,3% á ári í tengslum við framleiðslu á víni og brenndum drykkjum, 12,2% á ári við framleiðslu á brennsluspritti og 11,9% á ári við dreifingarstarfsemi.

Þegar afvaxtaða sjóðstreymisaðferðin er notuð til að meta langtímaaverkefni og fjárfestingar í fyrirtækjum skipta afreiknivextir máli fyrir niðurstöður. Ef fjármagnskostnaður er metinn of hátt mun vermæti áætlunarinnar eða fyrirtækisins eins og það er metið á núvirði sjóðstreymis verða of lágt. Aftur á móti verður virðið of hátt ef fjármagnskostnaður er metinn of lágt.

Seljanleikaálagi er alla jafna bætt við tilskilda arðsemisprösentu þegar fjárfest er í hlutabréfum sem ekki eru skráð á verðbréfaþingi. Líta má á slíkt seljanleikaálag sem bætur fyrir erfiðleika við að selja hlutabréfin. Fyrir fjárfesti með langtímasjónarmið í huga þegar hann kaupir, og sem ætlar ekki að selja í fyrirsjáanlegri framtíð, skiptir seljanleikaálag litlu máli. Þegar viðskiptin varða allt fyrirtækið en ekki eingöngu tiltekin hlutabréf skiptir jafnvel enn minna máli að reikna með seljanleikaálagi.

Í bréfi til Noregs frá 11. maí 1998 taldi Eftirlitsstofnunin að fyrir fjárfesta með langtímasjónarmið í huga skipti það ekki máli að krefjast endurgjalds vegna kostnaðar sem tengist lélegum sölumöguleika eigna sem á að kaupa. Stofnunin benti einnig á þá staðreynd að viðmiðunar- (og afreiknivextir) fyrir Noreg voru annars vegar 8,19% árið 1995 og hins vegar 7,0% árið 1996, þ.e. umtalsvert lægri en þeir sem notaðir voru í D&T-skýrslunni.

Með hliðsjón af markaðsfjárfestareglunni eins og hún er túlkuð af dómstól Evrópubandalaganna, sbr. þátt 1.3. í II. hluta hér að framan, hefur stofnunin komist að þeirri niðurstöðu að meta beri flutning á eignum A/S Vinmonopolet til Arcus út frá sjónarmiði fjárfestis með langtíamarkmið í huga. Í málsgögnunum kemur ekkert fram sem bendir til þess að norsk stjórnvöld teldu að eignarhald á Arcus væri til skamms tíma, né að þau hefðu í huga skammtímahagnað við fjármögnun á Arcus. Það að norsk stjórnvöld kröfðust bóta vegna slæmra sölumöguleika hlutabréfanna í Arcus telst því ekki samrýmast aðferðum fjárfestis með langtíamarkmið í huga. Stofnunin telur að fella beri brott seljanleikaálagið, sem í D&T-skýrslunni var 35%, og fjármagnskostnaður Arcus aðlagður í samræmi við það. Þegar þessi þáttur hefur verið leiðréttur, og að teknu tilliti til ýmissa áhættuþátta í málinu, getur stofnunin fallist á fjármagnskostnaðarþættina sem notaðir eru í D&T-skýrslunni.

Nauðsynlegar leiðréttingar á fjármagnskostnaði þýðir að núvirði hreins sjóðstreymis Arcus af eignum var vanmetið um 59 milljónir NOK<sup>(29)</sup>.

<sup>(29)</sup> Reiknað út af Eftirlitsstofnuninni á grundvelli sjóðstreymis sem fram kemur í 12. kafla í D&T-skýrslunni og með því að beita afreiknivöxtum upp á 7,6%, 9,0% og 8,8% vegna framleiðslu á víni og brenndum drykkjum, brennsluspritti og dreifingu.



#### 2.1.4. Niðurstöður

Umfjöllunin í 2.1.2. og 2.1.3. hér að framan bendir til þess að stofnefnahagur Arcus endurspegli ekki besta matið á raunvirði eigna sem fluttar voru frá A/S Vinmonopolet. Þetta á við um viðbótarvirði fastafjármuna Arcus, miðað við sem skynsamlegasta notkun þeirra (205 milljónir NOK), og fjármagnskostnaðarþáttinn (59 milljónir NOK) sem til samans sýna vanmat á eignum sem nemur 264 milljónum NOK.

Þetta þýðir að norsk stjórnvöld heimiluðu Arcus í raun að kaupa fastafjármunina sem hér um ræðir við lægra verði en raunvirði þegar viðskiptin fóru fram. Af vanmati eignanna sem fluttar voru til Arcus leiðir að verðmæti hlutabréfanna sem ríkið fékk sem endurgjald fyrir eignirnar var á samsvarandi hátt vanmetið um 264 milljónir NOK.

Eignirnar sem fluttar voru frá A/S Vinmonopolet voru því látnar Arcus í té á hagstæðari kjörum en einkaeigandi hefði samþykkt fyrir fyrirtæki í sambærilegri fjárhagslegri og samkeppnislegri stöðu, sbr. 1. mgr. liðar 20.3. í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð. Þetta þýðir að eignir voru fluttar frá A/S Vinmonopolet, fyrirtæki í ríkiseigu, til Arcus án þess að ríkið fengi fullar bætur. Í raun fólu viðskiptin í sér að A/S Vinmonopolet tók á sig afskriftarkostnað með skiptunum, sjá töflu 2, sem var 264 milljónum NOK of hár. Af þessu má draga þá ályktun að viðskiptin hafi farið fram á kjörum sem fólu í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins að upphæð 264 milljónir NOK.

#### 2.2. Endurskipulagningarkostnaður

Haustið 1995 var ljóst að Arcus myndi standa frammi fyrir kostnaði vegna skipulagsbreytinga og að fyrirtækin í Arcus-samstæðunni yrðu að ráðast í tilteknar fjárfestingar, m.a. til að takast á við nýjar markaðsaðstæður<sup>(30)</sup>. Mat á endurskipulagningarkostnaði Arcus var lagt fram í 9. kafla D&T-skýrslunnar, sbr. töflu 5 hér á eftir.

**Tafla 5. Áætlaður endurskipulagningarkostnaður í milljónum NOK**

<i>Kostnaðarliðir</i>	<i>Árið 1996</i>	<i>Árið 1997</i>	<i>Samtals</i>
<i>Fækkun starfsfólks</i>	75,2	40,5	115,7
<i>Eftirlaun fyrir eftirlaunaaldur</i>	29,0	0,0	29,0
<i>Starfsþjálfun<sup>(31)</sup></i>	10,0	10,0	20,0
<i>Endurbætur/markaðsmynd vöru<sup>(32)</sup></i>	19,5	0	19,5
<i>Ráðgjöf, lögfræðileg aðstoð<sup>(33)</sup></i>	15,0	15,0	30,0
<i>Ýmis konar fjárfestingar<sup>(34)</sup></i>	22,5	0,0	22,5
<i>Samtals</i>	171,2	65,5	236,7 <sup>(35)</sup>

Heimild: D&T-skýrslan.

Á árunum 1993 og 1995 gerði A/S Vinmonopolet tvær bókanir um starfsmannastjórnun við staðbundin stéttarfélög<sup>(36)</sup>. Báðar bókanirnar féllu sjálfkrafa úr gildi 31. desember 1997. Bókunin frá 1993 varðaði einkum málefni sem tengdust innanhúsráðningum og tilflutningi á starfsfólki, reglur um bætur vegna

<sup>(30)</sup> D&T-skýrslan, 9. kafli.

<sup>(31)</sup> Þjálfun starfsmanna í önnur störf en hjá Arcus eða AS Vinmonopolet.

<sup>(32)</sup> Kostnaður í tengslum við nýja merkimiða, búninga, auglýsingar, nýja lökkun á bifreiðum, leyfisgjöld og umskráningarkostnað og kostnað sem tengist skráningu á vörumerki Arcus í öðrum löndum.

<sup>(33)</sup> Kostnaður m.a. í tengslum við ný upplýsinga- og tæknikerfi, lögfræðilega aðstoð, endurbætur á skjalavörslu, birgðastýringu og stjórnun upplýsinga- og tæknikerfa sem og stofnun vöru, markaðs- og söludeilda.

<sup>(34)</sup> Kostnaður m.a. í tengslum við aðskilnað á skrifstofum og stjórnun milli A/S Vinmonopolet og Arcus.

<sup>(35)</sup> Þessi útkoma var afreiknuð þannig að endurskipulagningarfjárhæð nam 226 milljónum NOK. Seinni upphæðin lá fyrir frá 1. janúar 1996 og átti hún að skila vöxtum til að mæta heildarkostnaði við endurskipulagningu.

<sup>(36)</sup> „Protokoll - Tiltak ved personaltilpasninger i Vinmonopolet av 11.6.1993" og "Tilleggsprotokoll om tiltak ved personaltilpasninger i Vinmonopolet av 8.6.1995".

tilflutnings og uppsagna, snemmbærra starfsloka, fækkunar starfsfólks og starfsþjálfunar. Bókunin frá 1995 var viðbót við bókunina frá 1993 og varðaði einkum aðgerðir sem leiddu af ákvörðun norskra stjórnvalda frá 13. febrúar 1995 um að afhema einkaréttindi A/S Vinmonopolet á innflutningi og heildsölu á víni og brenndum drykkjum. Síðari bókunin felur í sér ítarlegri ákvæði um eftirlaun fyrir eftirlaunaaldur, þjálfun í önnur störf en hjá áfengiseinkasöluinni fyrrverandi, ógreidd leyfi og atvinnutengdar tryggingar.

Áætlaður endurskipulagningarkostnaður í D&T-skýrslunni byggðist á fyrirhugaðri þörf á mannafla sem lögð var til grundvallar matinu. Réttindi og skyldur, sem leiddu af bókununum tveimur sem samþykkar voru 1993 og 1995, voru einnig tekin til greina. Fé til endurskipulagningar var afhent Arcus til ráðstöfunar. Fyrirtækinu var í sjálfsvald sett að ákveða hvernig það ráðstafaði úthlutuðu fé.

Endurskipulagningin sem gert var ráð fyrir í D&T-skýrslunni fól í sér að starfsmönnum Arcus yrði fækkað um 245 starfsmenn, þ.e. úr 621 í 376 manns<sup>(37)</sup>. 65 prósent af fyrirhugaðri fækkun átti að eiga sér stað árið 1996 og afgangurinn árið 1997. Á árunum 1996 og 1997 höfðu um 150 starfsmenn sagt upp eða verið sagt upp störfum og nýtt starfsfólk tekið við, m.a. á sviði markaðssetningar. Arcus taldi 685 manns í vinnu í árslok 1996 og 716 starfsmenn í árslok 1997<sup>(38)</sup>. Starfsmenn Arcus í árslok 1997 voru því talsvert yfir mörkunum sem tilgreind voru í frumvarpi<sup>(39)</sup> norsku ríkisstjórnarinnar til Stórþingsins, þar sem ráð var gert fyrir fækkun starfsmanna. Í árslok 1997 hafði starfsfólki Arcus í reynd fjölgað frá því aðskilnaðurinn átti sér stað frá A/S Vinmonopolet.

Eftirlitsstofnunin hefur rannsakað upplýsingarnar sem Noregur lét í té um hvernig fjármunum til endurskipulagningar hefði verið varið, sbr. töflu 6 hér að neðan.

**Tafla 6. Úthlutun endurskipulagningarfjár í milljónum NOK**

<b>Kostnaðarliðir</b>	<b>Árið 1996</b>	<b>Árið 1997</b>	<b>Samtals</b>
<i>Fækkun starfsfólks</i>	5,7	6,4	12,1
<i>Eftirlaun fyrir eftirlaunaaldur</i>	17,2	19,9	37,1
<i>Starfsmannatengdur kostnaður samtals</i>	22,9	26,3	49,2
<i>Starfsþjálfun</i>	1,2	0,5	1,7
<i>Endurbætur/markaðsmynd vöru</i>	9,5	0	9,5
<i>Ráðgjöf, lögfræðileg aðstoð</i>	7,8	0	7,8
<i>Ýmis konar fjárfestingar</i>	0,7	0	0,7
<i>Annar endurskipulagningarkostnaður samtals</i>	19,2	0,5	19,7
<b><i>Endurskipulagningarkostnaður samtals</i></b>	<b>42,1</b>	<b>26,8</b>	<b>68,9</b>
<i>Jöfnuður í upphafi árs</i>	226,0	121,8	<i>á ekki við</i>
<i>- Endurskipulagningarkostnaður samtals</i>	(42,1)	(26,8)	(68,9)
<i>- Úthlutun sérstakra tekna</i>	(62,1)	(38,3)	100,4
<b><i>=Jöfnuður í árslok</i></b>	<b>121,8</b>	<b>56,7</b>	<b><i>á ekki við</i></b>

Heimild: Viðskipta- og iðnaðarráðuneytið.

Eftirlitsstofnunin fellst á að hagsýnn fjárfestir, sem hefur lögmál markaðarins og horfur á hagnaði til lengri tíma að leiðarljósi, gæti lagt til hliðar jafnvel töluverðar fjárhæðir til að vernda virði fjárfestingar, án þess að það teldist fjárfestingaraðstoð í skilningi l. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Í þessu tilviki var úthlutað fé til endurskipulagningar þó verulegt miðað við verðmæti eignanna. Þetta er einkum ljóst ef endurskipulagningarféð er borið saman við stofnefnahag fyrirtækisins og áætlað uppgjörsvirði þess. Uppgjörsvirði Arcus var talið vera 387 milljónir NOK, að frádregnum lögfestum skuldbindingum

<sup>(37)</sup> D&T-skýrslan, bls. 39 og 42.

<sup>(38)</sup> Sjá ársskýrslu Arcus fyrir árið 1997, bls. 8.

<sup>(39)</sup> St.prp. nr. 11 (1995-96).

gagnvart starfsfólki og öðrum lokunarkostnaði, sbr. töflu 3. Með tilliti til slíkrar fjárhæðar hefði hagsýnn fjárfestir ekki lagt fram 226 milljónir NOK til þess eins að uppgötva að fyrirtækið væri ekki meira virði en 357 milljónir NOK eftir fjárframlagið. Fjárframlag af þessari stærðargráðu hefði einungis verið skynsamlegt í efnahagslegu tillit ef raunvirði eignanna hefði verið talsvert herra. Þetta rennir stoðum undir það sem bent var á hér að framan, að stofnefnahagsreikningurinn endurspeglaði ekki raunvirði fyrirtækisins.

Eins og fram hefur komið, leiddi 264 milljóna NOK vanmat á eignunum sem fluttar voru til Arcus til samsvarandi vanmats á hlutabréfunum sem ríkið fékk í bætur. Því telur Eftirlitsstofnunin að eigið fé Arcus hefði átt að vera 621 milljón NOK (357 + 264), að meðtöldu 226 milljóna NOK framlagi til að mæta áætlaðri þörf fyrir endurskipulagningu. Ef þessi fjárhæð hefði ekki komið til hefði Arcus sem fyrirtæki í fullum rekstri verið metið á 395 milljónir NOK (621-226), sem hefði verið herra en áætlað uppgjörsvirði á 387 milljónir NOK. Í grundvallaratriðum hefur stofnunin því ekki hreyft neinum andmælum við því að verulegum fjármunum hafi verið veitt til að mæta endurskipulagningarkostnaði.

Þó telur Eftirlitsstofnunin að hagsýnn fjárfestir hefði ekki lagt fram slíkt fjármagn nema með tilteknum skilmálum, sem ekki eru að öllu leyti uppfylltir í máli því sem hér um ræðir. Þegar Arcus var komið á fót ríkti veruleg óvissa bæði um endanlegan kostnað við endurskipulagningu og um raunverulega gjalddaga greiðslna í tengslum við þennan kostnað. Við slíkar aðstæður telur stofnunin að jafnvel þó skynsamlegt sé að leggja til hliðar ákveðna fjárhæð við stofnsetningu, myndi hagsýnn fjárfestir ekki fallast á að leggja út fyrir endurskipulagningarkostnaði áður en hann félli í gjalddaga eða reiða fram fé umfram það sem nauðsynlegt væri í þessu skyni.

Eftirlitsstofnunin telur ekki að norsk stjórnvöld hafi sýnt fram á að einhver sérstök skilyrði hafi fylgt framlagi fjárlins til endurskipulagningar. Eins og stofnunin metur það fékk Arcus fjárhæðina til ráðstöfunar að vild og Arcus hefur jafnvel bókfært umtalsverðar fjárhæðir endurskipulagningarfjárlins sem sérstakar tekjur. Með öðrum orðum er ekki hægt að telja hluta endurskipulagningarfjárlins annað en rekstraraðstoð sem að öllu jöfnu er í ósamræmi við ákvæði 61. gr. EES-samningsins.

Endurskipulagningin átti að fara fram á tveim fyrstu rekstrarárum Arcus. Gert var ráð fyrir því (sjá töflu 5 hér að framan) að meira en 70% af endurskipulagningarkostnaðinum skyldi færður til bókar fyrra árið af fyrirhuguðu endurskipulagningartímabili. Stofnunin hefur veitt því athygli að tveggja ára endurskipulagningartímabilið samsvarar gildistíma upphaflegu bókananna sem samþykktar voru af A/S Vinmonopolet og stéttarfélagunum. Stofnunin hefur einnig veitt því athygli að dráttur varð á leyfisveitingum ríkisstjórnarinnar til þeirra sem vildu koma sér fyrir á markaðinum í samkeppni við Arcus. Því var Arcus í raun áfram í einokunaraðstöðu mestan hluta ársins 1996. Eins og stofnunin lítur á málið var það ekki á valdi Arcus að seinka leyfisveitingum. Stofnunin viðurkennir því að Arcus hafi staðið frammi fyrir ákveðnum ófyrirsjáanlegum hindrunum hvað varðar þann tíma sem nauðsynlegur var til að hrinda í framkvæmd fyrirhugaðri endurskipulagningu og fækkun starfsmanna.

Norsk stjórnvöld skýrðu frá því í bréfi dagsettu 9. júní 1998 (tilv. 98-3978-A) að sumum skuldbindingunum sem tengdust upphaflegu bókununum við stéttarfélagin var ekki hrundið í framkvæmd áður en bókanirnar runnu út 31. desember 1997. Einnig var tilkynnt um að Arcus hefði gert tvo nýja samninga um breytingu á upphaflegu bókununum<sup>(40)</sup>, árin 1997 og 1998. Báðir samningarnir varða starfsmenn sem A/S Vinmonopolet réði fyrir 11. júní 1993 og skuldbindingar sem varða sama endurskipulagningarferli og í upphaflegu bókununum. Skuldbindingar sem leiddu af þessum samningum átti, samkvæmt norskum stjórnvöldum, að uppfylla á árinu 1998. Stofnunin telur að unnt sé að réttlæta notkun endurskipulagningarfjár á árinu 1998 til að fjármagna starfsmannatengdan endurskipulagningarkostnað í samræmi við reglur upphaflegu bókananna milli A/S Vinmonopolet og stéttarfélaganna.

Eftirlitsstofnunin hefur, með hliðsjón af markaðsfjárfestareglunni, komist að eftirfarandi niðurstöðum um notkun endurskipulagningarfjárlins:

<sup>(40)</sup> „Tilleggsavtale 2 - Tilleggsprotokoll Tiltak ved personaltilpasninger i Arcus-selskapene av 12. februar 1997 “ og „Avtale om tiltak i forbindelse med personalmessige tilpasninger i Arcus Gruppen, Oslo og Hamar av 11. mai 1998“.

- Notkun Arcus á fé til að mæta kostnaði í tengslum við fækkun á starfsfólki og vegna eftirlauna fyrir eftirlaunaaldur, sem á árunum 1996 og 1997 nam 49,2 milljónum NOK, sbr. töflu 6, telst ekki vera aðstoð. Þessi kostnaður tengist samningsbundnum skuldbindingum<sup>(41)</sup> A/S Vinmonopolet gagnvart fyrirverandi starfsmönnum sínum.
- Notkun Arcus á endurskipulagningarfénu til að mæta kostnaði í tengslum við endurbætur/markaðsmynd vöru, m.a. breytingu á heiti, lógó, merkimiðum, sem og kostnaði við endurbjálfun starfsfólks í upphafi, telst réttmætur stofnsetningarkostnaður í viðskiptalegum skilningi. Á sama átt tengist notkun Arcus á endurskipulagningarfé til að mæta, m.a. ráðgjafarkostnaði vegna viðskiptaáætlunar, kostnaði vegna lögfræðilegrar aðstoðar, birgðastýringar, upplýsinga- og tæknistjórnunar og skipulagsbreytinga á Arcus Produkter AS and Arcus Distribusjon AS, fjárfestingum sem nauðsynlegar voru til að Arcus gæti aðlagast nýjum markaðsaðstæðum. Notkun Arcus árin 1996 og 1997 á fé í þeim tilgangi sem hér um ræðir, að upphæð 19,7 milljónir NOK telst ekki vera ríkisaðstoð.
- Notkun Arcus á 56,7 milljónum NOK af ónotuðu endurskipulagningarfé í árslok 1997, sjá töflu 6, til að mæta starfsmannatengdum endurskipulagningarkostnaði árið 1998, fram til dagsetningar þessarar ákvörðunar, og rekja má til seinkunar á fækkun starfsmanna, telst á sama hátt ekki vera ríkisaðstoð, að svo miklu leyti sem umræddur kostnaður tengist skuldbindingum gagnvart starfsfólki sem leiðir af upphaflegu bókununum milli A/S Vinmonopolet og stéttarfélaganna.
- Árin 1996 og 1997 bókfærði Arcus samtals 100,4 milljónir af endurskipulagningarfénu sem sérstakar tekjur. Norsk stjórnvöld hafa ekki gefið neina efnahagslega skýringu á því hversvegna Arcus var heimilað að skrá hluta af endurskipulagningarfénu sem sérstakar tekjur. Fjárhæðin upp á 100,4 milljónir NOK að viðbættum áföllnum vöxtum á endurskipulagningarféð (226 milljónir NOK frá upphafi) sem ekki var notuð til endurskipulagningar, reiknuð frá 1. janúar 1996 á grundvelli viðmiðunarvaxta fyrir Noreg<sup>(42)</sup>, telst aðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. Draga verður sömu ályktun hvað varðar þá hluta endurskipulagningarfjárins sem ekki höfðu verið notaðir í árslok 1997, og sem árið 1998, fram til dagsetningar þessarar ákvörðunar, höfðu ekki verið notaðir til að mæta starfsmannatengdum endurskipulagningarkostnaði.

### 2.3. Skuldbindingar vegna umhverfismála

Auk fjár til endurskipulagningar voru 30 milljónir NOK fluttar frá A/S Vinmonopolet til Arcus til að mæta umhverfisskuldbindingum. Norsk stjórnvöld hafa útskýrt þessa fjárveitingu með skírskotun til áætlaðs kostnaðar við að hreinsa mengað grunnvatn undir hluta starfsstöðvanna í Þrándheimi. Óhreinindin stafa af gömlum menguðum iðnaðarúrgangi en ekki af starfsemi Arcus eða A/S Vinmonopolet.

Eftirlitsstofnunin hefur veitt því athygli að þegar stofnefnahagsreikningur Arcus var gerður, lágu fyrir tvær mismunandi kostnaðaráætlanir í tengslum við umhverfisskuldbindingu. Óháður ráðgjafi sem mat virði eignarinnar í Þrándheimi, sbr. þátt 2.1.2. í II. hluta hér að framan, reiknaði með 4 milljónum NOK vegna umhverfisskuldbindingar. Stofnunin þekkir ekki forsendur þessa mats í smáatriðum. Hina áætlunina gerði A/S Vinmonopolet. Á grundvelli ítarlegs mats á ýmsum kostnaðarþáttum áætlaði A/S Vinmonopolet kostnaðinn á 30 milljónir NOK. Þessi áætlun grundvallast að hluta til á mati sem norska jarðfræðistofnunin hafði áður framkvæmt.

Auk þessara fremur ólíku áætlana um hreinsunarkostnað var það mjög óljóst við stofnun Arcus (og er enn samkvæmt upplýsingum Eftirlitsstofnunarinnar) hvenær skýr beiðni kæmi frá umhverfisyfirvöldum um að hreinsa svæðið. Stofnunin telur að ákveðnar forvarnir hafi verið gerðar á staðnum á árunum 1992-93 og að verið sé að athuga og meta stöðuna í samráði við umhverfisyfirvöld<sup>(43)</sup>.

<sup>(41)</sup> „Protokoll - Tiltak ved personaltilpasninger i Vinmonopolet av 11.6.1993“ og „Tilleggsprotokoll om tiltak ved personaltilpasninger i Vinmonopolet av 8.6.1995“.

<sup>(42)</sup> Vextir sem nota skal sem viðmiðunarvexti í Noregi eru tilgreindir í kafla 33.2 (áður f-liður 3. mgr. í 27. kafla) leiðbeininganna um ríkisaðstoð. Núgildandi vextir eru eftirfarandi: Fyrir árið 1996: 7.0%, frá 1.1.1997 til 30.5.1997: 6.24%, frá 1.6.1997 til 31.12.1997: 5.05%, frá 1.1.1998 til 30.5.1998: 5.63%, og frá og með 1.6.1998: 6.75%.

<sup>(43)</sup> Sbr. ársskýrslur Arcus fyrir 1996 og 1997.

Eftirlitsstofnunin viðurkennir að umhverfisskuldbinding hvíli á eign Arcus í Þrándheimi. Með hliðsjón af markaðsfjárfestareglunni getur hún þó ekki séð að réttmætt hafi verið að veita 30 milljónum NOK til Arcus til að mæta slíkri skuldbindingu. Andspænis fremur óljósri fjárhagslegri skuldbindingu, án þess að vita hvenær hún yrði að veruleika, hefði hagsýnn fjárfestir ekki lagt fram þetta fé.

Að lokum mótmælir Eftirlitsstofnunin ekki þeirri staðreynd að stofnefnahagsreikningur Arcus hafði að geyma umhverfisskuldbindingu sem var bókfærð á 30 milljónir NOK. En fjárhagslegi ávinningurinn við að hafa fengið 1. janúar 1996 fjárveitingu upp á 30 milljónir NOK að viðbættum áföllnum vöxtum á þessa fjárhæð reiknaða frá sama degi, á grundvelli viðmiðunarvaxta fyrir Noreg, telst vera aðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr.

### 3. Ákvæði 2. og 3. mgr. 61. gr.

Eftirlitsstofnuninni hafa ekki borist neinar upplýsingar frá norskum yfirvöldum sem gefa til kynna að þau telji að hægt sé að beita einhverju undanþáguákvæðanna í 2. eða 3. mgr. 61. gr., enda er afstaða Noregs sú að engin aðstoð hafi verið veitt við stofnsetningu Arcus. Eftir að hafa komist að þeirri niðurstöðu að fjármögnun á Arcus hafi í raun falið í sér ákveðna þætti ríkisaðstoðar, í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins, þá hefur stofnunin metið þessa þætti með hliðsjón af hugsanlegum undanþágum í 2. eða 3. mgr. 61. gr.

Ekki er hægt að telja að aðstoðin við Arcus samrýmist framkvæmd EES-samningsins samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 61. gr. þar sem hún samsvarar ekki neinu þeirra tilvika sem þar eru nefnd. Sama gildir um b- og d-lið 3. mgr. 61. gr. sem greinlega skipta ekki máli hér miðað við staðreyndir.

Í a- og c-lið 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins er kveðið á um undanþágur vegna aðstoðar til að efla eða greiða fyrir þróun tiltekinna svæða. Aðstoðin við Arcus á ekki rétt á undanþágu samkvæmt þessu ákvæðum, að svo miklu leyti sem þau varða byggðaaðstoð, enda hafa norsk stjórnvöld ekki haldið fram neinum byggðapólitískum rökum til stuðnings ráðstöfununum um aðstoð. Stofnunin tiltekur sérstaklega að starfsstöðvar Arcus séu staðsettar í Ósló/Hamar, Bergen og Þrándheimi, þ.e. á svæðum sem ekki eiga rétt á byggðaaðstoð samkvæmt a- og c-lið 3. mgr. 61. gr.

Hvað varðar undanþágu samkvæmt c-lið 3. mgr. 61. gr. vegna „aðstoðar til að greiða fyrir þróun ákveðinna greina efnahagslífsins“ getur björgunar- og endurskipulagningaraðstoð talist samrýmast framkvæmd EES-samningsins, að ákveðnum skilyrðum uppfylltum, sbr. 16. kafla leiðbeininganna um ríkisaðstoð, um aðstoð til björgunar og endurskipulagningar fyrirtækja sem eiga í erfiðleikum. Þar sem ekki er hægt að líta svo á að Arcus hafi átt í erfiðleikum, eiga þessar leiðbeiningar því ekki við. Jafnvel hluti fjárisins til endurskipulagningar, sem hér að framan hefur verið skilgreindur sem ríkisaðstoð, var ekki notaður til endurskipulagningar. Því telst sú aðstoð einnig ósamrýmanleg 61. gr. EES-samningsins.

Samkvæmt 15. kafla leiðbeininganna um ríkisaðstoð getur Eftirlitsstofnunin, að ákveðnum skilyrðum uppfylltum, heimilað aðstoð vegna umhverfisverndar. Þar sem engar skýrar kröfur um að hefja hreinsun hafa verið gerðar eftir að Arcus var komið á fót, er enginn grundvöllur fyrir því að undanþiggja fé til að mæta umhverfisskuldbindingum, sem lýst er í þætti 2.3 í II. hluta hér að framan, hvorki í heild né að hluta.

### 4. Brot á málsmeðferðarreglum

Eftirlitsstofnuninni hefur ekki verið tilkynnt um aðgerðirnar, sem í þáttum 2.1., 2.2. og 2.3. í II. hluta þessarar ákvörðunar teljast fela í sér aðstoð, og þeim var hrundið í framkvæmd án samþykkis hennar í upphafi. Slík aðstoð, sem ekki hefur verið tilkynnt, telst ólögmat í ljósi málsmeðferðarreglna, þar sem hún brýtur í bága við síðasta málslíð 3. mgr. 1. gr. í bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól, sbr. 3. og 6. kafla leiðbeininganna um ríkisaðstoð. Aðstoðin samrýmist ekki heldur framkvæmd EES-samningsins þar sem ekki er hægt að beita neinni þeirra undanþága sem kveðið er á um í 2. og 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins, sbr. 3. þátt í II. kafla hér að framan.

Þegar Eftirlitsstofnunin tekur neikvæða ákvörðun í málum sem varða ólögmdæta aðstoð hefur hún það að reglu að fyrirskipa EFTA-ríkinu að krefja styrkþega um að endurgreiða aðstoðina til að koma ástandinu aftur í fyrra horf.

## 5. Endurgreiðsla

Eftirlitsstofnunin hefur komist að þeirri niðurstöðu að Arcus hafi fengið fastafjármuni sem voru vanmetnir um 264 milljónir NOK og að ríkið hafi fengið sem endurgjald hlutabréf sem voru vanmetin um sömu upphæð. Réttur stofnefnahagsreikningur hefði sýnt að verðmæti fastafjármuna og hlutafjár var 264 milljónum NOK umfram bókfærðar tölur. Aðstoðina að fjárhæð 264 milljónir NOK ber að endurheimta. Samkvæmt atvikum málsins, og í því skyni að koma ástandinu aftur í fyrra horf, má endurgreiðslan fara fram á þann hátt að auka hlutafé ríkisins um 264 milljónir NOK sem verði bókfært í leiðréttum stofnefnahagsreikningi frá 1. janúar 1996.

Leiðrétt virði Arcus frá 1. janúar 1996 er aðallega byggt á þeirri forsendu að á árinu 1999 yrðu gerðar ráðstafanir sem miðuðu að skynsamlegu framleiðslufyrirkomulagi og stjórnun eigna. Í ljósi þessa og raunverulegra þróunar er ekki krafist neinnar endurgreiðslu á arði fyrir fjárhagsárin 1996 og 1997.

Fjárveiting til að mæta endurskipulagningarkostnaði sem var bókfærð sem sérstakar tekjur á árunum 1996 og 1997, samtals 100,4 milljónir NOK, skal endurgreidd ríkinu. Það fé sem eftir var 31. desember 1997 til að mæta endurskipulagningarkostnaði, sem var ekki notað til að mæta starfsmannatengdum endurskipulagningarkostnaði árið 1998, fram til dagsetningar þessarar ákvörðunar, skal endurgreitt ríkinu. Áfallnir vextir á fé sem ekki var notað til endurskipulagningar, reiknaðir frá 1. janúar 1996, skulu endurgreiddir ríkinu. Vaxtaþrósentan skal miðast við viðmiðunarvextina fyrir Noreg, eins og um getur í þætti 2.2. í II. hluta (sjá neðanmálsgrein 42).

Fé til umhverfismála að upphæð 30 milljónir NOK skal endurgreitt ríkinu með áföllum vöxtum frá 1. janúar 1996, reiknuðum samkvæmt viðmiðunarvöxtunum fyrir Noreg.

## 6. Skýrslugjöf

Samkvæmt gagnsæistilskipuninni<sup>(44)</sup> ber EFTA-ríkjunum að tryggja að sérhver tilfærsla á opinberu fé til opinberra fyrirtækja, sem fyrir skatt velta 40 milljónum ECU<sup>(45)</sup> á ári eða meira, liggi ljós fyrir, sem og notkun fyrirtækjanna á þessu fé.

Til að geta haft eftirlit með því að farið sé að 61. gr. EES-samningsins telur Eftirlitsstofnunin nauðsynlegt að fara fram á við norsk yfirvöld að þau láti í té eftirfarandi upplýsingar um Arcus: Samskonar upplýsingar og taldar eru upp í 1. og 3. gr. gagnsæistilskipunarinnar, og að auki eintök af ársskýrslum Arcus og bókunum frá árlegum hluthafafundum, sem og yfirlýsingu þar sem gerð er grein fyrir stefnu norskra stjórnvalda varðandi arðgreiðslur sem tengjast Arcus.

Umbeðnar upplýsingar sem um getur hér að framan skulu veittar innan 15 virkra daga frá birtingu ársskýrslu Arcus og í öllu falli í eigi síðar en sex mánuðum frá lokum fjárhagsársins.

### hefur samþykkt ákvörðun þessa:

1. Opinber aðstoð til fyrirtækjanna í Arcus-samstæðunni í formi
  - a) eigna sem voru fluttar frá A/S Vinmonopolet á kaupvirði sem var 264 milljónum NOK lægra en raunverulegt kaupvirði,
  - b) 100,4 milljóna NOK af samanlögðu endurskipulagningarfé á 226 milljónir NOK,
  - c) 56,7 milljóna NOK sem eftir voru af endurskipulagningarfé í árslok 1997, að svo miklu leyti sem fjárhæðin var ekki notuð til að mæta starfsmannatengdum endurskipulagningarkostnaði árið 1998 fram til dagsetningar þessarar ákvörðunar,

<sup>(44)</sup> Gerðin sem um getur í 1. lið XV. viðauka við EES-samninginn (tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 80/723 frá 25. júní 1980) um gagnsæi fjármálatengsla milli aðildarríkjanna og opinberra fyrirtækja.

<sup>(45)</sup> U.þ.b. 350 milljónir NOK á núverandi gengi.

- d) fjár til að mæta umhverfisskuldbindingum að upphæð 30 milljónir NOK í tengslum við mengaðan urðunarstað við starfsstöð Arcus í Þrándheimi, og
- e) áfallinna vaxta á endurskipulagningarfé sem ekki var notað til endurskipulagningar, eins og um getur í b- og c-lið og fé til að mæta umhverfisskuldbindingum sem um getur í d-lið,

felur í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Ennfremur hefur henni verið úthlutað andstætt málsmeðferðarreglunum sem um getur í 3. mgr. 1. gr. í bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól og fellur ekki undir undanþágu samkvæmt 2. og 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Aðstoðin samrýmist því ekki framkvæmd samningsins.

2. Noregur skal gera eftirfarandi úrbætur:

- a) Endurheimta ber aðstoð upp á 264 milljón NOK sem fékkst með því að vanmeta fastafjármuni sem voru fluttir til Arcus. Þetta má gera með því að auka hlutfé ríkisins um 264 milljónir NOK sem verði bókfært í leiðréttum stofnefnahagsreikningi frá 1. janúar 1996.
- b) Sá hluti endurskipulagningarfjár sem var færður til bókar sem sérstakar tekjur á árunum 1996 og 1997, að upphæð 100,4 milljónir NOK skal endurheimtur.
- c) Afgangurinn af endurskipulagningarfénu, 56,7 milljónir NOK í árslok 1997, að svo miklu leyti sem hann hafi ekki verið notaður til að mæta starfsmannatengdum kostnaði á árinu 1998 fram til dagsetningar þessarar ákvörðunar, skal endurheimtur.
- d) 30 milljóna NOK fjárveiting til umhverfismála skal endurgreidd.
- e) Áfallnir vextir á endurskipulagningarfé, að upphæð 226 milljón NOK sem ekki voru notaðir til endurskipulagningar, reiknaðir frá 1. janúar 1996 skulu endurheimtir. Áfallnir vextir á fé til að mæta umhverfisskuldbindingum að upphæð 30 milljónir NOK, reiknaðir frá 1. janúar 1996 skulu endurheimtir. Vextirnir sem miða skal við skulu vera viðmiðunarvextir fyrir Noreg (sbr. kafla 33.2 í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð og vaxtaþrósenturnar sem tilgreindar eru í þætti 2.2. í II. hluta þessarar ákvörðunar). Vextir reiknast þar til endurgreiðslan hefur farið fram.
- f) Bætur og endurgreiðsla skulu fara fram í samræmi við reglur og ákvæði norskra laga.

3. Norsk stjórnvöld skulu láta Eftirlitsstofnuninni í té upplýsingar ár hvert um fjárhagsleg tengsl við Arcus með því að veita upplýsingar af því tagi sem um getur í 1. og 3. gr. gerðarinnar sem um getur í 1. lið í XV. viðauka við EES-samninginn (tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 80/723/EBE), eintök af ársskýrslum Arcus og bókunum frá árlegum hluthafafundum, sem og yfirlýsingu þar sem gerð er grein fyrir stefnu norskra stjórnvalda varðandi arðgreiðslur sem tengjast Arcus.

Umbeðnar upplýsingar skulu veittar innan 15 virkra daga frá birtingu ársskýrslu Arcus og í öllu falli í eigi síðar en sex mánuðum frá lokum fjárhagsársins.

- 4. Norsk stjórnvöld skulu tilkynna Eftirlitsstofnuninni, innan tveggja mánaða frá því að þeim var barst þessi ákvörðun, um ráðstafanir sem gerðar hafa verið til að fara að henni.
- 5. Ákvörðun þessari sem telst fullgild á ensku er beint til Noregs.

Gjört í Brussel 3. nóvember 1998

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

**Knut Almestad**

Forseti

**Hannes Hafstein**

Stjórnarmaður

# EB-STOFNANIR

## FRAMKVÆMDASTJÓRNIN

### Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál nr. IV/M.1609 – Elf/Saga)

**99/EES/28/02**

1. Framkvæmdastjórninni barst 16. júní 1999 tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89<sup>(1)</sup>, eins og henni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1310/97<sup>(2)</sup>, þar sem fyrirtækið Elf Aquitaine (Elf) öðlast í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. reglugerðar ráðsins heildaryfirráð yfir Saga Petroleum ASA (Saga) með yfirtökuboði sem var auglýst 4. júní 1999 og breytt 16. júní 1999.
2. Viðskiptastarfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
  - Elf: leit og framleiðsla á olíu og gasi, vinnsla og viðskipti með jarðolíuvörur, kemískar vörur og heilsuvörur,
  - Saga: leit, framleiðsla og flutningur á olíu og gasi.
3. Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin sem tilkynnt hefur verið geti fallið undir gildissvið reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Þó er lokaákvörðun hvað þetta atriði varðar frestað um sinn.
4. Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjtið. EB C 179, 24.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (nr. +32 2 296 43 01 eða 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/M.1609 – Elf/Saga, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate B – Merger Task Force  
150, avenue de Cortenberg  
B-1049 Brussels

<sup>(1)</sup> Stjtið. EB L 395, 30.12.1989, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 257, 21.9.1990, bls. 13.

<sup>(2)</sup> Stjtið. EB L 180, 9.7.1997, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 40, 13.2.1998, bls. 17.



**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/KSE.1310 – British Steel/Hoogovens)**

**99/EES/28/03**

1. Framkvæmdastjórninni barst 15. júní 1999 tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu samkvæmt 66. gr. stofnsáttmála kola- og stálbandalags Evrópu (KSE) þar sem fyrirtækið British Steel plc sameinast, í skilningi 66. gr. KSE-sáttmálans, fyrirtækinu Koninklijke Hoogovens NV (Hoogovens).
2. Viðskiptastarfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
  - British Steel plc: framleiðsla og dreifing á stálvörum,
  - Hoogovens: framleiðsla og dreifing á stálvörum.
3. Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin sem tilkynnt hefur verið geti fallið undir gildissvið 66. gr. KSE-sáttmálans. Þó er lokaákvörðun hvað þetta atriði varðar frestað um sinn.
4. Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjtið. EB C 179, 24.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (nr. +32 2 296 43 01 eða 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/KSE.1310 – British Steel/Hoogovens, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate B – Merger Task Force  
150, avenue de Cortenberg  
B-1049 Brussels

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1606 – EDF/South Western Electricity)**

**99/EES/28/04**

1. Framkvæmdastjórninni barst 17. júní 1999 tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89<sup>(1)</sup> þar sem fyrirtækið London Electricity plc (LE), sem stjórnað er af Electricité de France (EdF) öðlast í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. reglugerðar ráðsins yfirráð yfir viðskiptum fyrirtækisins South Western Electricity plc (SWEB).
2. Viðskiptastarfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
  - EdF: rafmagnsframleiðsla, -flutningur, og -veita,
  - LE: einkum rafmagnsveita í Englandi og Wales,
  - SWEB: einkum rafmagnsveita í Englandi og Wales.
3. Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin sem tilkynnt hefur verið geti fallið undir gildissvið reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Þó er lokaákvörðun hvað þetta atriði varðar frestað um sinn.
4. Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjtið. EB C 179, 24.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (nr. +32 2 296 43 01 eða 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/M.1606 – EDF/South Western Electricity, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate B – Merger Task Force  
150, avenue de Cortenberg  
B-1049 Brussels

<sup>(1)</sup> Stjtið. EB L 395, 30. 12. 1989, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 257, 21. 9. 1990, bls. 13. Reglugerðinni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1310/97, Stjtið. EB L 180, 9. 7. 1997, bls. 1 og leiðrétt með Stjtið. EB L 40, 13. 2. 1998, bls. 17.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1562 – Heidelberg Zement/Scancem)**

**99/EES/28/05**

1. Framkvæmdastjórninni barst 10. júní 1999 tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89<sup>(1)</sup>, eins og henni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1310/97<sup>(2)</sup> þar sem fyrirtækið Heidelberg Zement AG öðlast í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. reglugerðar ráðsins heildaryfirráð yfir Scancem AB með kaupum á hlutum.
2. Viðskiptastarfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
  - Heidelberg Zement: framleiðsla og sala á byggingarefni, einkum sementi, kemískum byggingarefnum, einangrunarvörum og tækni til umhverfisverndar,
  - Scancem: framleiðsla og sala á allskonar byggingarefni, að meðtöldu sementi.
3. Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin sem tilkynnt hefur verið geti fallið undir gildissvið reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Þó er lokaákvörðun hvað þetta atriði varðar frestað um sinn.
4. Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjtið. EB C 170, 17.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (nr. +32 2 296 43 01 eða 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/M.1562 – Heidelberg Zement/Scancem, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate B – Merger Task Force  
150, avenue de Cortenberg  
B-1049 Brussels

<sup>(1)</sup> Stjtið. EB L 395, 30.12.1989, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 257, 21.9.1990, bls. 13.

<sup>(2)</sup> Stjtið. EB L 180, 9.7.1997, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 40, 13.2.1998, bls. 17.

99/EES/28/06

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1585 – DFDS/FLS Industries/DAN Transport)**

1. Framkvæmdastjórninni barst 11. júní 1999 tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89<sup>(1)</sup>, eins og henni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1310/97<sup>(2)</sup>, þar sem fyrirtækið DFDS A/S (DFDS), sem er undir yfirráðum Lauritzen Group (Lauritzen) öðlast í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. reglugerðar ráðsins heildaryfirráð yfir DAN Transport Holding A/S (DAN Transport), sem áður voru í höndum FLS Industries A/S (FLS Industries), með kaupum á hlutum.
2. Viðskiptastarfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
  - DFDS: sjóflutningar og flutningastarfsemi,
  - Lauritzen: sjóflutningar, flutningar og iðnaðarstarfsemi,
  - DAN Transport: sjóflutningar og flutningastarfsemi,
  - FLS Industries: verkfræðistarfsemi á alþjóðavettvangi og framleiðslustarfsemi.
3. Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin sem tilkynnt hefur verið geti fallið undir gildissvið reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Þó er lokaákvörðun hvað þetta atriði varðar frestað um sinn.
4. Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjtið. EB C 176, 22.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (nr. +32 2 296 43 01 eða 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/M.1585 – DFDS/FLS Industries/Dan Transport, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate B – Merger Task Force  
150, avenue de Cortenberg  
B-1049 Brussels

<sup>(1)</sup> Stjtið. EB L 395, 30.12.1989, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 257, 21.9.1990, bls. 13.

<sup>(2)</sup> Stjtið. EB L 180, 9.7.1997, bls. 1, leiðrétt með Stjtið. EB L 40, 13.2.1998, bls. 17.

**Upphaf málsmeðferðar**  
**(Mál nr. IV/M.1383 – Exxon/Mobil)**

**99/EES/28/07**

Framkvæmdastjórnin ákvað 9. júní 1999 að hefja málsmeðferð í fyrrnefndu máli eftir að hafa komist að niðurstöðu um að verulegur vafi leikur á að tilkynnt samfylking samrýmist hinum sameiginlega markaði. Upphaf málsmeðferðar leiðir til frekari rannsóknar að því er varðar tilkynnta samfylkingu. Ákvörðunin byggist á c-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4046/89.

Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða samfylkingu á framfæri við sig.

Til að hægt sé að taka mið af athugasemdunum við málsmeðferðina verða þær að hafa borist framkvæmdastjórninni eigi síðar en 15 dögum eftir þessa birtingu í Stjtið. EB C 170, 17.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (32 2 296 43 01 eða 32 2 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til IV/M.1383 – Exxon/Mobil, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate General for Competition (DG IV)  
Directorate B - Merger Task Force  
Avenue de Cortenberg 150  
B-1049 Brussels

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja**  
**(Mál nr. IV/JV.2 – Enel/FT/DT)**

**99/EES/28/08**

Framkvæmdastjórnin ákvað 22.6.1998 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstytt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fáanleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fáanleg:

- í pappírsgútgáfu á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 398J02. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/JV.4 – Viag/Orange UK)****99/EES/28/09**

Framkvæmdastjórnin ákvað 11.8.1998 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstytt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 398J04. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/JV.7 – Telia/Sonera/Lithuanian  
Telecommunications)****99/EES/28/10**

Framkvæmdastjórnin ákvað 14.8.1998 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstytt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 398J07. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/JV.9 – Telia/Sonera/  
Motorola/Omnitel)**

**99/EES/28/11**

Framkvæmdastjórnin ákvað 18.8.1998 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalnúmeri 398J09. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Samrunareglugerðin gildir ekki um tilkynnta aðgerð  
(Mál nr. IV/JV.12 – Ericsson/Nokia/Psion/Motorola)**

**99/EES/28/12**

Framkvæmdastjórnin úrskurðaði 22.12.1998 að tilkynnt aðgerð í fyrrnefndu máli félli ekki undir samrunareglugerðina vegna þess að hún myndaði ekki samfylkingu í skilningi 3. gr. hennar. Þessi ákvörðun byggist á a-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalnúmeri 398J012. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1471 – Statoil/ICA/JV)****99/EES/28/13**

1. Framkvæmdastjórninni barst 11. júní 1999 tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89<sup>(1)</sup> þar sem fyrirtækið ICA AS, dótturfyrirtæki að öllu leyti í eigu ICA AB (ICA), öðlast í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. reglugerðar ráðsins sameiginleg yfirráð yfir Statoil Detaljhandel Skandinavia AS (sameiginlegt fyrirtæki) sem tilheyrir samstæðunni Den norske stats oljeselskap a.s. (Statoil), með kaupum á hlutum.
2. Viðskiptastarfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
  - Statoil: leit, framleiðsla, flutningur, vinnsla og markaðssetning á jarðolíu og jarðolíuafleiðum, rekstur bensinstöðva í Svíþjóð, Danmörku, Írlandi, Noregi, Póllandi, Eysturatlöndunum og Rússlandi,
  - ICA: einkum heildsala og smásala á almennum neytendavörum í Svíþjóð, Noregi og Lettlandi,
  - Sameiginlega fyrirtækið: markaðssetning og smásala á eldsneyti, vörum og þjónustu sem tengjast eldsneyti og almennum neytendavörum, rekstur bensinstöðva í Svíþjóð, Danmörku og Noregi.
3. Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin sem tilkynnt hefur verið geti fallið undir gildissvið reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Þó er lokaákvörðun hvað þetta atriði varðar frestað um sinn.
4. Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi fyrirhugaða aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjóð. EB C 173, 19.6.1999. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (nr. +32 2 296 43 01 eða 296 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/M.1471 – Statoil/ICA/JV, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate B – Merger Task Force  
150, avenue de Cortenberg  
B-1049 Brussels

<sup>(1)</sup> Stjóð. EB L 395, 30. 12. 1989, bls. 1, leiðrétt með Stjóð. EB L 257, 21. 9. 1990, bls. 13. Reglugerðinni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1310/97, Stjóð. EB L 180, 9. 7. 1997, bls. 1 og leiðrétt með Stjóð. EB L 40, 13. 2. 1998, bls. 17.



**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1434 – Schneider/Lexel)****99/EES/28/14**

Framkvæmdastjórnin ákvað 3.6.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánæg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánæg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1434. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1448 – Man Roland/Omnigraph (II))****99/EES/28/15**

Framkvæmdastjórnin ákvað 5.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánæg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánæg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1448. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1450 – SMS/Mannesmann Demag)**

**99/EES/28/16**

Framkvæmdastjórnin ákvað 8.4.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á þýsku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CDE“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1450. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1459 – Bertelsmann/Havas/Bol)**

**99/EES/28/17**

Framkvæmdastjórnin ákvað 6.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1459. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1474 – Maersk/Safmarine)****99/EES/28/18**

Framkvæmdastjórnin ákvað 7.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1474. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1476 – Adecco/Delphi)****99/EES/28/19**

Framkvæmdastjórnin ákvað 26.3.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fánleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fánleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1476. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1482 – Kingfisher/Grosslabor)****99/EES/28/20**

Framkvæmdastjórnin ákvað 12.4.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fáanleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fáanleg:

- í pappírsgútgáfu á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1482. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1489 – YIT/Valmet/Rauma)****99/EES/28/21**

Framkvæmdastjórnin ákvað 6.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstýtt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fáanleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fáanleg:

- í pappírsgútgáfu á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1489. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1500 – TPG/Technologica)****99/EES/28/22**

Framkvæmdastjórnin ákvað 11.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstytt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fáanleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fáanleg:

- í pappírsgútgáfu á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1500. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1506 – Singapore Airlines/Rolls-Royce)****99/EES/28/23**

Framkvæmdastjórnin ákvað 10.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Óstytt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fáanleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fáanleg:

- í pappírsgútgáfu á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1506. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Engin andstaða gegn tilkynntri samfylkingu fyrirtækja  
(Mál nr. IV/M.1519 – Renault/Nissan)****99/EES/28/24**

Framkvæmdastjórnin ákvað 12.5.1999 að mótmæla ekki framangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa því yfir að hún samrýmdist hinum sameiginlega markaði. Þessi ákvörðun byggist á b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 4064/89. Östytt útgáfa af ákvörðuninni er eingöngu fáanleg á ensku og verður birt eftir að viðskiptaleyndarmál sem kunna að koma þar fram hafa verið felld brott. Ákvörðunin er fáanleg:

- í pappírsgáfum á söluskrifstofum opinberrar útgáfustarfsemi Evrópubandalaganna,
- í tölvutæku formi í „CEN“-útgáfu af CELEX- gagnagrunninum, undir skjalanúmeri 399M1519. CELEX er tölvuvætt skjalakerfi sem hefur að geyma réttarreglur Evrópubandalagsins. Unnt er að fá frekari upplýsingar um áskrift hjá:

EUR-OP,  
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)  
2, rue Mercier  
L-2925 Luxembourg  
sími: +352 2929 42455, bréfasími: +352 2929 42763

**Mál nr. IV/37.406 – Nordiska Satellitaktiebolaget (NSAB)****99/EES/28/25**

Framkvæmdastjórninni barst 11. febrúar 1999 beiðni og tilkynning samkvæmt 2. og 4. gr. reglugerðar ráðsins nr. 17/62<sup>(1)</sup> þar sem NSAB og móðurfyrirtæki þess (Teracom AB, Swedish Space Corporation og Tele Denmark A/S) fara fram á neikvætt vottorð eða undanþágu vegna samnings frá 1. desember 1998. Um er að ræða samstarfssamnings í tengslum við stjórnun á NSAB, þjónustu móðurfyrirtækjanna við NSAB og ráðstöfun framleiðsluþátta NSAB (sjá nánar í Stjtið. EB C 168, 16.6.1999).

Að undangenginni forkönnun telur framkvæmdastjórnin að tilkynntur samningur geti fallið undir gildissvið reglugerðar nr. 17/62.

Framkvæmdastjórnin gefur þriðju aðilum sem eiga hagsmuna að gæta kost á að koma hugsanlegum athugasemdum sínum varðandi tilkynnta aðgerð á framfæri við sig.

Athugasemdir verða að hafa borist framkvæmdastjórninni innan 30 daga frá birtingu þessarar tilkynningar í fyrirnefndum Stjtið. EB. Athugasemdirnar má senda til framkvæmdastjórnarinnar um bréfasíma (+32 2 296 98 04) eða í pósti, með tilvísun til máls nr. IV/37.406, á eftirfarandi heimilisfang:

Commission of the European Communities  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate C  
Office C-150, 3/158  
Avenue de Cortenberg/Kortenberglaan 150  
B-1049 Brussels  
Belgium

(<sup>1</sup>) Stjtið. EB 13, 21.12.1962, bls. 204/62.

**99/EES/28/26**

**Tilkynning frá framkvæmdastjórninni samkvæmt**  
**3. mgr. 19. gr. reglugerðar ráðsins nr. 17<sup>(1)</sup> varðandi mál nr. IV/37.182 –**  
**Esat/Coris Iompair Eireann (CIE)**

Framkvæmdastjórninni barst 5. ágúst 1998 tilkynning um nokkra samninga samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins nr. 17 þar sem fyrirtækið Coras Iompair Eireann (CIE) og dótturfyrirtæki þess Irish Rail veita Esat Telecommunication Limited (Esat Telecom) rétt til að leggja ljósþráðakapla á eign þeirra meðfram járnbrautarmannvirkjum um allt Írland.

Esat Telecom hefur í hyggju að koma á ljósþráðakapalneti í Írlandi og hefur í því skyni gert undirverktakasamninga við Irish Rail um smíði og viðhald á netinu.

Framkvæmdastjórnin áformar að taka jákvæða afstöðu gagnvart tilkynntum viðskiptum samkvæmt 81. gr. EB-sáttmálans. Áður en af því verður gefur hún öllum þriðju aðilum sem hagsmuna eiga að gæta kost á að senda athugasemdir sínar, innan eins mánaðar frá birtingu þessarar tilkynningar, með tilvísun til IV/37.182 – Esat/Irish Rail, á eftirfarandi heimilisfang:

European Commission  
Directorate-General for Competition (DG IV)  
Directorate C  
200, rue de la Loi  
B-1049 Brussel  
Bréfasími: (+32 2) 296 70 81

<sup>(1)</sup> Stjtið. EB 13, 21.2.1962, bls. 204.

# Reglur um upplýsingaskipti – tæknilegar reglugerðir

99/EES/28/27

- Tilskipun 83/189/EBE frá 28. mars 1983 sem setur reglur um tilhögun upplýsingaskipta vegna tæknilegra staðla og reglugerða (Stjtið. EB L 109, 26.4.1983, bls. 8).
- Tilskipun 88/182/EBE frá 22. mars 1988 um breytingu á tilskipun 83/189/EBE (Stjtið. EB L 81, 26.3.1988, bls. 75).
- Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 94/10/EB frá 23. mars 1994 um aðra efnisbreytingu á tilskipun 83/189/EBE (Stjtið. EB. L 100, 19.4.1994, bls. 30).

Tilkynningar um drög að tæknilegum reglugerðum sem borist hafa framkvæmdastjórninni

Tilvísun <sup>(1)</sup>	Titill	Lok þriggja mánaða stöðvunartímabils <sup>(2)</sup>
<b>1999-224-D</b>	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um breytingu á skattlagningu ökutækja	<b>(4)</b>
<b>1999-0227-FIN</b>	Reglugerð um kröfur um gerðarsamþykki fyrir leyfisskyldan radióbúnað sem notaður er í radiósamskiptanetinu á landi	<b>4.8.1999</b>
<b>1999-0230-I</b>	Drög að úrskurði um breytingu á ráðherraúrskurði frá 24. nóvember 1984 um eldvarnarstaðla í tengslum við flutning, dreifingu, geymslu og notkun jarðgass með 0,8 hámarksþéttleika	<b>6.8.1999</b>
<b>1999-0226-F</b>	Ráðherraáðfyrirmæli um að draga úr mengandi útblæstri frá brunahreyflum og –hverflum og kötlum, sem eru notaðir við eftirbrennslu, sem lagðir eru fram til löggildingar samkvæmt lið 2910	<b>5.8.1999</b>
<b>1999-0229-A</b>	Fyrirmæli fylkisstjórnarinnar í Vín um hrossahald	<b>11.8.1999</b>
<b>1999-0232-FIN</b>	Reglugerð um kröfur um gerðarviðurkenningu fyrir tiltekinn radióbúnað, THK 11 H/1999 M	<b>9.8.1999</b>
<b>1999-0233-F</b>	Úrskurður um gimsteina og perlur	<b>11.8.1999</b>
<b>1999-0234-I</b>	Drög að úrskurði um breytingu og uppfærslu á reglum um reglubundið eftirlit með mælitækjum (til framkvæmdar á 4. mgr. 3. gr. í lögum nr. 77 frá 25. mars 1995)	<b>19.8.1999</b>
<b>1999-0235-D</b>	Samþykkisforskrift Reg TP 321 ZV 048 að radióbúnaði fyrir sjónvarpsfréttaflutning á tíðnisviðinu 10 GHz	<b>13.8.1999</b>
<b>1999-0236-D</b>	Samþykkisforskrift Reg TP 324 ZV að spanradióbúnaði til notkunar í lokuðum fjarskiptum	<b>13.8.1999</b>
<b>1999-0237-NL</b>	Reglugerð frá ráðherra á sviði samganga og opinberra verkframkvæmda frá ..., nr. CDJZ/WBI/1999-707 um breytingu á framkvæmdaforskriftunum BABW um umferðarskilti, reglugerð um umferðarljós, reglugerð um ökuþróf A, reglugerð um ökuþróf B og E varðandi B, reglugerð um ökuþróf C og E, varðandi C og reglugerð um ökuþróf D og E varðandi D	<b>18.8.1999</b>
<b>1999-0238-UK</b>	Þráðlaus símrítun (takmörkun og merking) 1999	<b>18.8.1999</b>
<b>1999-0239-D</b>	Breytingar á skrá A og C í byggingarreglugerðum – útgáfa 99/1 fyrir útgáfu 99/2	<b>13.8.1999</b>
<b>1999-0240-E</b>	Drög að fyrirmælum um breytingu á II. viðauka við konunglegan úrskurð 280/1994 frá 18. febrúar um hámarksmagn varnarefnaleifa og eftirlit með þeim í tilteknum vörum úr jurtaríkinu	<b>26.8.1999</b>

(<sup>1</sup>) Á – skráningarnúmer – upprunaaðildarríki.

(<sup>2</sup>) Á þessu tímabili er ekki heimilt að samþykkja drög.



Tilvísun <sup>(1)</sup>	Titill	Lok þriggja mánaða stöðvunartímabils <sup>(2)</sup>
<b>1999-0241-E</b>	Drög að fyrirmælum um viðurkenningu á staðli 8.1-IC (lödrréttar merkingar) í leiðbeiningum um þjóðvegi	<b>26.8.1999</b>
<b>1999-0242-E</b>	Drög að fyrirmælum um viðurkenningu á staðli 3.1-IC (skipulagsuppráttur) í leiðbeiningum um þjóðvegi	<b>26.8.1999</b>
<b>1999-0243-F</b>	Úrskurður um tæknileg hjálparefni við framleiðslu matvæla	<b>19.8.1999</b>
	Fyrirmæli um leiðbeiningar um gerð umsókna um heimild til að nota tæknileg hjálparefni við framleiðslu matvæla	
<b>1999-0244-F</b>	Úrskurður um öryggiskröfur fyrir hreyfanlegan hitabúnað fyrir fljótandi eldsneyti til breytingar á úrskurði nr. 92-1280 frá 10. desember 1992 og breyttur úrskurður nr. 62-1297 frá 7. nóvember 1962	<b>19.8.1999</b>
<b>1999-0246-P</b>	Drög að lagaúrskurði um meginreglur og staðla um kerfi til stjórnunar á umbúðum og umbúðaúrgangi	<b>20.8.1999</b>
<b>1999-0247-F</b>	Drög að fyrirmælum um skilyrði fyrir samþykki á lista yfir lofthitamæla	<b>23.8.1999</b>
<b>1999-0248-A</b>	Listi yfir byggingarefni fyrir opinberar verkframkvæmdir	<b>30.8.1999</b>
<b>1999-0250-UK</b>	Drög að forskriftum um skuldbindingar varðandi ábyrgð framleiðanda (umbúðaúrgangur (breyting) (nr. 2) reglugerðir 1999	<b>26.8.1999</b>
<b>1999-0251-FIN</b>	Úrskurður frá viðskipta- og iðnaðarráðuneytinu um öryggi rafmagnsbúnaðar	<b>26.8.1999</b>
<b>1999-0252-D</b>	Samþykkisforskrift Reg TP 321 ZV 054 um þröngbands punkt í punkt stafrænan endurvarpsbúnað í fastasambandsþjónustunni á sviðinu 7 GHz	<b>27.8.1999</b>
<b>1999-0254-B</b>	Ráðherrafyrirmæli um afhendingu lyfja sem innihalda tiltekna samsetningar verkjalyfja	<b>27.8.1999</b>
<b>1999-0255-FIN</b>	Úrskurður frá heilbrigðis- og félagsmálaráðuneytinu um veitingu upplýsinga um magn hættulegra kemískra efna	<b>30.8.1999</b>
<b>(<sup>3</sup>)(<sup>4</sup>)(<sup>5</sup>)</b>		

Framkvæmdastjórnin vekur athygli á dómi frá 30. apríl 1996 í málinu „CIA Security“ (C-194/94) þar sem dómstóllinn úrskurðaði að túlka beri 8. og 9. gr. tilskipunar 83/189/EEC á þann hátt að einstaklingar geti borið þær fyrir sig fyrir innlendum dómstól og að dómstólnum beri að að neita að beita innlendri tæknilegri reglugerð, sem ekki hefur verið tilkynnt samkvæmt tilskipuninni.

Þessi dómur staðfestir orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 1. október 1986 (Stjtið. EB C 245, 1.10.1986, bls. 4).

Því leiðir brot á tilkynningarskyldunni til þess að viðkomandi tæknilegar reglugerðir gilda ekki og því er ekki hægt að framfylgja þeim gagnvart einstaklingum.

Frekari upplýsingar um tilkynningarnar fást hjá stjórnsýsludeildum ríkjanna og hefur skrá yfir þær verið birt í Stjórnartíðindum Evrópubandalagsins C 324 frá 30. október 1996.

(<sup>1</sup>) Ár – skráningarnúmer – upprunaaðildarríki.

(<sup>2</sup>) Á þessu tímabili er ekki heimilt að samþykkja drög.

(<sup>3</sup>) Ekkert stöðvunartímabil vegna þess að framkvæmdastjórnin hefur samþykkt ástæður fyrir aðkallandi samþykki sem tilkynningarríkið bar fyrir sig.

(<sup>4</sup>) Ekkert stöðvunartímabil þar sem ráðstöfunin varðar tækniforskriftir eða aðrar kröfur í tengslum við skatta- eða fjármálaráðstafanir samkvæmt 3. lið 2. mgr. 9. tl. 1. gr. í tilskipun 83/189/EEC.

(<sup>5</sup>) Upplýsingameðferð lokið.

## DÓMSTÓLLINN

Upplýsingar frá dómstól Evrópubandalaganna<sup>(1)</sup>

99/EES/28/28

Mál C-85/99: Beiðni um forúrskurð frá Oberster Gerichtshof, Vín, samkvæmt úrskurði þess dómstóls frá 23. febrúar 1999 í máli Vincent og Esther Offermanns, sem eru undir lögaldri, en í fyrirsvari er móðir þeirra Barbara Schröder-Offermanns.

Mál C-110/99: Beiðni um forúrskurð frá Bundesfinanzhof samkvæmt úrskurði þess dómstóls frá 2. febrúar 1999 í dómsmálinu Emsland-Stärke GmbH gegn Hauptzollamt Hamburg-Jonas.

Mál C-124/99: Beiðni um forúrskurð frá Sozialgericht, Münster, samkvæmt fyrirmælum þess dómstóls frá 12. mars 1999 í dómsmálinu Carl Borawitz gegn Landesversicherungsanstalt Westfalen, einnig aðili að málinu: Sambandslýðveldið Þýskaland.

Mál C-140/99: Mál höfðað 20. apríl 1999 af framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna gegn Lýðveldinu Frakklandi.

Mál C-146/99: Mál höfðað 21. apríl 1999 af Lýðveldinu Ítalíu gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál C-334/98 tekið af málaskrá: Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna gegn Ítalíu.

Upplýsingar frá dómstól Evrópubandalaganna  
á fyrsta dómstigi<sup>(2)</sup>

99/EES/28/29

Fyrirmæli dómstólsins á fyrsta dómstigi frá 16. mars 1999 í máli T-58/98: Sardegna Lines gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna (afsal á dómsvaldi).

Fyrirmæli dómstólsins á fyrsta dómstigi frá 9. mars 1999 í máli T-206/98: Clauni S.A. o.fl. gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna (mál greinilega ekki tækt til efnismeðferðar).

Mál T-162/98: Mál höfðað þann 6. október 1998 af South Wales Small Mines Association gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál T-55/99: Mál höfðað þann 25. febrúar 1999 af Confederación Española de Transporte de Mercancías gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál T-70/99: Mál höfðað þann 11. mars 1999 af Alpharma Inc. gegn ráði Evrópusambandsins.

Mál T-75/99: Mál höfðað þann 15. mars 1999 af Eli Lilly and Company Ltd. gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

(<sup>1</sup>) Sjá Stjórn. EB C 174, 19. 6. 1999.

(<sup>2</sup>) Sjá Stjórn. EB C 174, 19. 6. 1999.

Mál T-76/99: Mál höfðað þann 1. apríl 1999 af Jütro Konservenfabrik GmbH & Co. KG gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál T-78/99: Mál höfðað þann 1. apríl 1999 af Sonia Marion Elder og Robert Dale Elder gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál T-90/99: Mál höfðað þann 15. apríl 1999 af Salzgitter AG gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál T-91/99: Mál höfðað þann 15. apríl 1999 af Ford Motor Company gegn Office for Harmonisation in the Internal Market (OHIM).

Mál T-98/99: Mál höfðað þann 20. apríl 1999 af UPS Europe NV/SA gegn framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Mál T-610/97 tekið af málaskrá: Ingeborg Fangel gegn ráði Evrópusambandsins og framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.